

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta

Diplomová práce

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Katedra politologie

**Imigrační a integrační politika Dominikánské republiky vůči
obyvatelům Haiti**

Diplomová práce

Autor: Lukáš Rešl
Studijní program: B 6701 Politologie
Studijní obor: Politologie – Latinskoamerická studia
Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Pavlína Springerová, Ph.D.

Hradec Králové 2023

Zadání diplomové práce

Autor: Lukáš Rešl

Studium: F20NP0032

Studijní program: N6701 Politologie

Studijní obor: Politologie - latinskoamerická studia

Název diplomové práce: **Imigrační a integrační politika Dominikánské republiky vůči obyvatelům Haiti**

Název diplomové práce AJ: Immigration and integration policy of the Dominican Republic towards the Haitian population

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Anotace

Tématem diplomové práce je imigrační a integrační politika Dominikánské republiky v kontextu zvýšeného úsilí o zamezení imigrace ze sousedního Haiti. Cílem práce je analyzovat oba segmenty politiky Dominikánské republiky a identifikovat nejdůležitější charakteristiky. Teoretická část práce vymezuje definici migrační politiky, základních pojmů spojených s migrací a integračních modelů.

Na teoretické východisko navazuje případová studie Dominikánské republiky v kontextu historického vývoje její imigrační politiky, konkrétně vůči Haitianům. Další část se následně zaměřuje na integraci přistěhovalců do dominikánské společnosti. Ta je rozdělena do dvou částí. První se zabývá vývojem a nastavením Dominikánské integrační politiky. Druhá je pak zaměřena na integraci imigrantů na pracovním trhu, která se v průběhu let značně proměnila.

Třetí kapitola se věnuje problémům a perspektivám dominikánské migrační politiky. Závěrečná část následně zhodnocuje přístup imigrační politiky Dominikánské republiky, u kterého předpokládáme, že není jednodimenzionální. Závěr práce by měl také posoudit intenzitu změn tohoto přístupu v posledních dvanácti letech, ve kterých proběhla na Haiti dvě tragická zemětřesení, která napětí mezi oběma zeměmi ještě více zostrčila.

Klíčová slova: migrace, integrace, politika, segregace, migrační krize, hranice

BLAU, Peter M. "A theory of social integration." *American journal of Sociology*, 1960, 545-556.

LEE, Everett S. "A theory of migration." *Demography*, 1966, 47-57.

MÉRONÉ, Schwarz Coulange. "Haitian and Dominican-Haitian immigrants in the Dominican Republic. Changes and possible implications of profiles." *Estudios demográficos y urbanos*, 2019, 269-300.

MEYERS, E. "Theories of International Immigration Policy"- A Comparative Analysis. *International Migration Review*, 2000, 1245-1282.

OECD/ILO, How Immigrants Contribute to the Dominican Republic's Economy, *ILO, Geneva/OECD Publishing, Paris*, 2018.

RODRIGUEZ, Nadia Riley. *Creating and Marketing Nations: Visibility and Invisibility of Race in Haiti and the Dominican Republic. Diss. Rutgers The State University of New Jersey, School of Graduate Studies*, 2019.

VAGUERA, Pedro. *Border Architecture: Rethinking the Future. Diss.* 2020.

WOODING, Bridget. "Haitian immigrants and their descendants born in the Dominican Republic." *Oxford research encyclopedia of Latin American history*. 2018.

Zadávací pracoviště: Katedra politologie,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Pavlína Springerová, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 31.5.2022

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a pramenů. Také souhlasím s jejím eventuálním zveřejněním v tištěné nebo elektronické podobě.

V Hradci Králové dne 9. 7. 2023

Lukáš Rešl

Anotace

REŠL, LUKÁŠ. *Imigrační a integrační politika Dominikánské republiky vůči obyvatelům Haiti*. Hradec Králové: Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové, 2023, 60 pp. Diplomová práce.

Tématem diplomové práce je imigrační a integrační politika Dominikánské republiky v kontextu současného úsilí o zamezení imigrace ze sousedního Haiti. Cílem práce je analyzovat oba segmenty politiky Dominikánské republiky a identifikovat nejdůležitější charakteristiky migrace z Haiti. Teoretická část práce proto vymezuje definici migrační politiky, základních pojmů spojených s migrací a integračních modelů.

Na teoretické východisko navazuje případová studie Dominikánské republiky v kontextu historického vývoje její imigrační politiky, konkrétně vůči Haitianům. V první části případu dojde k analýze haitské migrace skrze dostupná relevantní data. Kromě samotného posouzení stavu haitských přistěhovalců v Dominikánské republice, tato část také představuje přehled o celkové migraci v zemi a její populační profil.

Další část se následně zaměřuje na vývoj migrace v daném zkoumaném období, konkrétně mezi lety 2010 až 2021. Ta je rozdělena do tří částí, respektive období, ve kterých stáli v čele státu tři dominikánští prezidenti. V těchto obdobích se autor věnuje problémům a vývoji dominikánské migrační politiky. Vzhledem ke studiu tohoto tématu, autor v závěru výzkumu představuje i situaci od roku 2021 do současnosti, kterou v kontextu studia problematiky považuje za vhodnou.

Závěrečná část následně zhodnocuje přístup imigrační politiky Dominikánské republiky, u které předpokládáme, že není jednodimenzionální. Závěr práce by měl také posoudit intenzitu změn tohoto přístupu v posledních třinácti letech, ve kterých proběhla na Haiti dvě tragická zemětřesení, která napětí mezi oběma zeměmi ještě více zostřila.

Klíčová slova: migrace, integrace, politika, segregace, migrační krize, hranice

Annotation

REŠL, LUKÁŠ. *Immigration and integration policy of the Dominican Republic towards the Haitian population*. Hradec Králové: Philosophical Faculty, University of Hradec Králové, 2023, 60 pp. Master Thesis.

The topic of the thesis is the immigration and integration policy of the Dominican Republic in the context of current efforts to prevent immigration from neighbouring Haiti. The aim of the thesis is to analyze both segments of Dominican Republic policy and to identify the most important characteristics of migration from Haiti. Therefore, the theoretical part of the thesis defines the definition of migration policy, basic concepts related to migration and integration models.

The theoretical background is followed by a case study of the Dominican Republic in the context of the historical development of its immigration policy, specifically towards Haitians. The first part of the case will analyze Haitian migration through available relevant data. In addition to the actual assessment of the status of Haitian immigrants in the Dominican Republic, this section also presents an overview of the country's overall migration and its population profile.

The next section then focuses on the evolution of migration over the period under study, specifically between 2010 and 2021. This is divided into three parts, or periods in which three Dominican presidents have led the country. In these periods, the author examines the problems and evolution of Dominican migration policy. Given the study of this topic, the author also presents, at the end of the research, the situation from 2021 to the present, which he considers appropriate in the context of the study of the issue.

The final section then evaluates the approach of the Dominican Republic's immigration policy, which we assume is not one-dimensional. The thesis should also conclude by assessing the intensity of changes in this approach over the last thirteen years, in which two tragic earthquakes have occurred in Haiti, exacerbating tensions between the two countries.

Keywords: migration, integration, politics, segregation, migration crisis, borders

Poděkování:

Rád bych zde poděkoval své vedoucí práce Mgr. et Mgr. Pavlíně Springerové, Ph.D. za odborné vedení práce s cennými připomínkami.

V Hradci Králové dne 9. 7. 2023

Lukáš Rešl

Seznam použitých zkratk

AP - Associated Press

CSIS – Centre for Strategic and International Studies

DR – Dominikánská republika

IDMC – Internal Displacement Monitoring Centre

IOM – International Organization for Migration

NCEI - National Centers for Environmental Information)

OSN – Organizace spojených národů

Obsah

Úvod.....	1
Teoretická část.....	4
1. Vymezení migrační politiky a její přístupy	4
1.1. Typologie migrace	5
1.2. Limity teorií a přístupu k migraci.....	7
2. Integrovaná politika a její pojetí.....	8
2.1. Integrace jako komplikovaná součást migračního procesu	8
2.2. Integrovaná politika	10
2.2.1. Model Asimilace	11
2.2.2. Model multikulturalismu	13
2.2.3. Komplexní model Agera a Stranga.....	15
3. Případ Hispaniola	16
3.1. Struktura obou zemí a etnická problematika	18
3.2. Historický kontext	19
3.2.1. Počátek migračních vln	21
3.2.2. Diktátorské období (1930-1961).....	22
3.2.4. Vývoj v 21. století a současný stav.....	24
3.3. Zemětřesení 2010	26
3.4. Zemětřesení 2021	27
3.5. Výstavba hraniční zdi (2022)	29
Výzkumná část	31
4. Metodologie.....	31
4.1. Limity přístupu a absence datových souborů	32
4.1.2. Vývoj migrace a popis dat.	33
4.2. Přístupy prezidentů Dominikánské republiky v období mezi lety 2010 – 2021	36
4.2.1. Leonel Fernández (2010 - 2012)	37
4.2.2. Danilo Medina (2012 – 2020)	39
4.2.3. Luis Abinader (2020 – 2021, současnost)	41
4.2.4. Pokřivené vztahy.....	43
Závěr	45
Zdroje.....	49

Úvod

Ostrov Hispaniola nabízí v rámci záběru latinskoamerických studií poněkud ojedinělý případ vztahu dvou zemí, jež ho obývají. Východní část ostrova patří relativně rychle prosperující Dominikánské republice s největší ekonomikou v karibské a středoamerické oblasti. Západní stranu ostrova naopak patří Haiti, o které můžeme vést debatu, zda se v jejím případě již nejedná o tzv. failed state, tedy stát, který není schopen plnit základní funkce suverénního národního státu v moderním světovém systému. Situace v zemi je zoufalá a vládní složky se zde nestačí vypořádat s řadou problémů včetně vlivu gangů, které ovládají velkou část území Haiti. I to jsou faktory, které nahrávají stále většímu tlaku na imigraci obyvatel ze země, především pak k nejbližšímu sousedovi.

Téma práce bylo vybráno na základě vícero motivů autora, kterého tato oblast blíže zajímá. Jedním z iniciačních momentů pro psaní této práce byla často opakující se zpráva v zahraničních médiích o aktuálně probíhající výstavbě plotové bariéry mezi Haiti a Dominikánskou republikou, kterou inicioval současný dominikánský prezident Luis Abinader. V kontextu obdobné situace na mexicko-americké hranici v posledním období, autora zaujal tento trend a rád by tuto oblast více prozkoumal.

Ačkoli se v rámci globální geopolitické situace nejedná o nejsledovanější státní aktéry a akademické prostředí mu nevěnuje tolik pozornosti, autorovi připadá vhodné tuto oblast skrze práci více prozkoumat a poukázat na řadu specifík, které obě společnosti sdílí na jednom ostrově.

Problematika migrace na Hispaniole, se kterou se pojí i nedávné zahájení výstavby hraničního plotu, je v kontextu současné globální situace více než aktuální. Jak však později představí tato práce, pohledy na migraci jsou mezi vědci často rozdílné a v současné době neexistuje univerzální výklad toho, co vše migrace zahrnuje a jaké faktory při ní musíme brát v potaz. O to větší výzvou je, se do tohoto tématu více ponořit a představit akademické veřejnosti jiný uhel pohledu na problematiku migrace na ostrovním území.

Práce je proto rozdělena na dvě větší části. Nejprve představí teoretickou rovinu problému a vymezení důležité pojmy a faktory spojené s migračním procesem. V rámci této části dojde k vymezení samotné migrace a také integrace, která se s ní pojí. Nechybí zde ani historický vývoj přístupu Dominikánské republiky vůči Hait'ánům, který zdaleka není tak jednoznačný, jak se dnešní optikou může zdát. V neposlední řadě tato část představuje i kulturní a etnické odlišnosti mezi společnostmi obou zemí, které hrají poměrně zásadní roli v jejich vzájemném vztahu.

Druhá část práce se pak věnuje samotnému výzkumu problematiky změn imigrační politiky Dominikánské republiky, u které autor předpokládá, že není jednodimenzionální. Komplexita a náročnost výzkumu těchto vztahů autora donutila ke zvážení a nutnosti určit si jasně stanovený časový úsek, ve kterém bude problematika zkoumána. Vzhledem k tomu, že zásadním faktorem zvýšené migrační tenze na ostrově se za posledních třináct let stala série dvou tragických zemětřesení z let 2010 a 2021, autor považuje za zajímavé se věnovat právě tomuto období. V něm dojde k analýze vývoje migrace Hait'ánů do Dominikánské republiky skrze popis dostupných dat v tomto období, které autor postupně nasbíral z vícero zdrojů. Další část analýzy se pak věnuje hlubší deskriptivní analýze období tří prezidentů Dominikánské republiky, kteří se v průběhu zkoumaných jedenácti let vystřídali v prezidentském křesle.

Předmětem této práce, jak již z názvu vyplývá, je zkoumání vývoje imigrační a integrační politiky Dominikánské republiky. Na základě doposud nastudovaných pramenů autor předpokládá posun k větší míře restrikcí. Tento výzkum si proto předem stanovuje hypotézu, která tvrdí, že imigrační a integrační politika Dominikánské republiky se vůči Hait'ánům mezi lety 2010 až 2021 kontinuálně zpříšňovala. Práce si též klade výzkumnou otázku, která zní:

Jakým způsobem přistupovala Dominikánská republika k haitským obyvatelům v období vlád prezidentů Leoneal Fernandéze, Danila Mediny a Luise Abinadera skrze migrační politiku?

Na základě zodpovězení této výzkumné otázky si práce klade za cíl posouzení míry změn v diskurzu elit Dominikánské republiky ve zkoumaném jedenáctiletém období. Jedním z hlavních cílů práce je především představení samotné problematiky migrace na Hispaniole, která prozatím zůstává v pozadí zájmů širší akademické obce.

Teoretická část

Abychom se do vztahu mezi politikou Dominikánské republiky a haitskými obyvateli více ponořili, měli bychom si pro začátek definovat a popsat základní pojmy, které s touto problematikou souvisí. Proto autor této práce blíže představuje definici migrační politiky jako takové, která se v průběhu let značně proměnila a dodnes je pro řadu akademiků stěžejním tématem v rámci analýz, jež se týkají mezinárodních vztahů. Dále autor naváže pojmy a faktory spojenými s migrací, kterých je celá řada, a pro kontext této práce je považuje za vhodné představit. Další teoretické kapitoly se následně zaměřují na popis integrace, jakožto nedílné součásti migračního procesu a jejích modelů, které státy v praxi uplatňují.

1. Vymezení migrační politiky a její přístupy

Kvůli vzestupu a vývoji souboru konceptů a technik souhrnně označovaných jako „demografie“, je dnes migrace společně s plodností a úmrtností jednou ze tří klíčových složek populačních změn. Migrace má rozsáhlé důsledky jak pro jednotlivce, tak pro společnost, a je příčinou i důsledkem sociálních změn, které s sebou mohou přinášet řadu problémů. V důsledku toho si politici stále více uvědomují roli migrace v kontextu ekonomického růstu, sociálního blahobytu, politické reprezentace a urbánních změn. Demografické a socioekonomické složení oblastí je určeno migračními toky a jasné pochopení procesů vnitřní migrace je klíčové pro každého, kdo se snaží analyzovat obecnou strukturu a proces demografických změn v konkrétních oblastech (Cadwallader, 1992, s. 4-6).

Výzkumníci v oblasti migrace si jsou již dlouho vědomi četných problémů, které provázejí analýzu a interpretaci mobility populace (Bell, 2004, s. 1). Je důležité si uvědomit, že lidská mobilita zahrnuje jak pohyb lidí v místě původu a místě určení, tak také mezinárodní a vnitřní migrační toky (Belfield a Morris, 1999, 240-263.). K lidské mobilitě však může docházet i v mnohem širším komplexu, jako je rezidenční mobilita, jež zahrnuje pravidelné i méně pravidelné vnitřní toky obyvatel. Stále tak platí jeden ze zásadních problémů při studiu migrace, totiž že neexistuje pevná definice toho, co

všechno migraci tvoří. Zároveň existuje několik širokých migračních skupin, které lze rozdělovat.

Migrace je dnes široce zkoumanou oblastí, kterou se v minulosti zabývalo nemálo vědeckých prací a výzkumů. Výzkum migrace je skutečně multidisciplinární záležitostí, na kterou nelze pohlížet skrze určité sjednocující paradigma. To ostatně podle Brettella a Hollifielda v této oblasti ani neexistuje (Brettell a Hollifield, 2022, s. 1-36).

Mezinárodní migrace je jedním z hlavních témat a společenských problematik posledních desetiletí. Jedná se o komplexní proces, který probíhá kvůli častým společenským změnám a ovlivňuje tak více než jeden státní útvar (De Haas, Castles, Miller, 1993, s.1-2). Migrace zasahuje do celé řady oblastí společenského života a i proto je předmětem zájmu mnoha oborů a výzkumných prací. Jak však tvrdí Massey, tyto různé obory se často vyvíjely paralelně, místo aby se vzájemně doplňovaly (Massey, 1993). A možná proto zde vzniká prostor pro komplexní ucelení přístupu k migraci jako takové.

Pokud diskutujeme o pojmu migrace, je třeba si uvědomit, že se k ní nedílně váže především politika a národní suverenity. V druhé polovině 20. století se migrace stala jedním z hlavních témat politiky, a i proto dnes moderní státy v rámci svých agend řeší právě témata spojená s migrací (Baršová, Barša, 2005, s.19). Právě změna diskurzu států vůči migrační politice se ukázala být zajímavým tématem nejen pro politology, ale také další vědce z mnoha jiných odvětví. Přímá nebo nepřímá regulace, řízení pohybu osob přes mezinárodní hranice, řízení pohybu osob na území cizích států, to vše jsou záležitosti, které zahrnují a řeší migrační politiky (Baršová, Barša, 2005, s. 9).

1.1. Typologie migrace

Už jen fakt, že je samotná migrace definována jako změna trvalého bydliště či fyzického pobytu, může nabývat vícero rozměrů. Migrace nemá jednotnou podobu a je souborem různorodých pohybů s odlišnými motivy. I přesto je v kontextu této práce

dobré si představit a pokusit se definovat typologii migrace, která nám pomáhá se v této komplexní problematice lépe zorientovat.

V rámci vymezení typologie migrace rozhodně nelze opomenout rozdělení migrujících osob na legální a ilegální imigranty. Zatímco legální imigranti mají povolen vstup do dané země a také povolení v ní, alespoň dočasně žít, nelegální migranti toto povolení nemají a dostávají se tak do střetu se zákonem. Ve své podstatě lze toto ilegální chování rozdělit mezi dvě hlavní kategorie. V té první imigrant nelegálně překročil hranice bez povolení a bez nutné kontroly. Druhá kategorie pak zahrnuje osoby, které porušují podmínky udělených víz. Takže tyto osoby do země vstoupily legálně, ale v dané povolené době pobytu zemi neopustily (Bansak, Simpson, Zavodny, 2020 s. 7-8).

Migraci můžeme pozorovat jako dočasnou, návratovou, dobrovolnou či nucenou při snaze o slučování rodinných celků nebo při hledání pracovních příležitostí. Vzhledem k zákazu některých migračních pohybů se zcela novým předmětem zkoumání stala nelegální nebo nedokumentovaná migrace. Ta narůstá od dob světových válek, kdy došlo k výraznému nárůstu počtu uprchlíků, jenž byl vyvolán cílenými konflikty, ničením životního prostředí, nestabilními sociálními systémy a nejistými životními podmínkami (Zolberg, 1989).

Z časového hlediska je hranice pro statistické zaznamenávání migrace obvykle stanovena na jeden rok v hostitelské zemi, ale za touto hranicí se nacházejí obrovské rozdíly: od migrantů s jednoletou smlouvou přes migranty, kteří zůstávají například pět nebo deset let, až po trvale usazené osoby. Dočasná migrace vede dříve či později k návratové migraci, zatímco stálí migranti mohou čas od času navštívit svou domovskou zemi (King, 2012, s. 7-8).

Důležitým, avšak problematickým dělením je pak dělení na dobrovolnou a nucenou migraci. Tato kategorizace je do určité míry užitečná, ale v praxi často naráží na řadu překážek. Mnoho migrantů se v současné době pohybuje jak uvnitř své domovské země, tak také v zahraničí, přičemž jeden typ pohybu navazuje na druhý. Teoretické rozlišování mezi migrací uprchlíků a „dobrovolnou“ ekonomickou migrací také opomíjí skutečnost, že konflikty mohou způsobit ekonomickou devastaci, která nutí k odchodu obyvatele, kteří nesplňují podmínky Úmluvy OSN o uprchlících z roku 1951.

Konflikty, způsobující migraci, jsou navíc stále více spojeny s rozpadem státních struktur, což způsobuje, že ekonomické a politické důvody emigrace jsou silně propojeny (Sales, 2007, s. 95-97). V kontextu této práce sice rozlišení na „dobrovolnou“ a ekonomickou migraci není podstatné, avšak určitě je nutné na toto dělení brát ohled.

1.2. Limity teorií a přístupu k migraci

Jak jsem již nastínil v předchozích odstavcích, teoretizace migrace se dostala do fáze, kdy někteří autoři prohlašují, že se dostala do slepé uličky. Nespokojenost s navrhovanými teoriemi pramení z několika společných úskalí a z probíhajících debat, které nadále zpochybňují, zda a jak lze teorii aplikovat na tak dynamický, komplexní a mnohostranný jev jako je právě migrace a politika s ní spojená (Portes, 1997). Zaštítění jednotnou teorií je v současné době nemožné a v konečném důsledku i nevhodné. Panuje však shoda v tom, že teoretické rámce musí být kritičtější a progresivnější (Bakewell, 2010).

Historicky se migrace zaměřovala na příčiny a důsledky. Rozsah, dynamika a vzorce migrace se však v posledních desetiletích nepochybně výrazně změnily. Moderní migrace je plynulejší, komplexnější a dynamičtější. Stejně jako u mnoha jiných jevů, si proto nové sociální skutečnosti opravdu žádají inovativnější a flexibilnější rámce, které by umožnily efektivní analýzu a porozumění, jak podotýká Samers (Samers, 2010, s. 209-2011). V tomto ohledu s ním souzní i Massey, který tvrdí, že migrace potřebuje soubor teorií nebo koncepcí, které se neopírají o konkrétní předpoklady nebo modely, ale zahrnují řadu perspektiv a úrovní (Massey, 1993). Na nedostatky předchozích teorií upozorňuje i Favell, jenž identifikuje tři hlavní mezery, které tuto oblast fragmentují. Konkrétně nedostatek srovnávacího výzkumu, absenci spolupráce mezi disciplínami a nízkou integraci mezi různými úrovněmi, na nichž jsou jevy studovány (Favell, 2008, s. 8).

V podobném duchu těchto novátorských myšlenek se nese i výzkum této práce, který nemá za cíl nasměrovat vědce k vytvoření celistvé teorie či migračních vzorců pro

následnou aplikaci v jiných vědeckých pracích. Naopak představuje jeden z celé řady případů, které pomohou více a do hloubky nahlédnout do komplexní problematiky globální migrace, jejích problémů i výhod.

2. Integrační politika a její pojetí

O integraci se hovoří v souvislosti s mezinárodní migrací a okolnostmi, které se dějí po migraci, přičemž integrační politiky byly zavedeny s cílem řešit nejen obtíže, kterým čelí přistěhovalci, ale také celospolečenské problémy včetně diskriminace, sociální marginalizace a konfliktů ve společnosti (Gidley, 2014, s. 1). Podobně jako neexistuje shoda nad jasnou definicí migrace, neexistuje ani shoda ohledně definic integrace a integračních politik. To, jak jsou otázky integrace formulovány a jaké politické páky by mohly být použity, se liší v závislosti na konkrétní vládě (Spencer, 2011 s. 201-202).

Proto byly provedeny výzkumy zaměřené na identifikaci pojmu integrace a na analýzu politických reakcí na otázky integrace. Tyto akademické oblasti jsou relativně nové a je zapotřebí dalšího teoretického a empirického výzkumu, abychom pochopili, co se rozumí integrací a jakým způsobem reagovat na otázky integrace. Samotná analýza integrace je obtížná, protože integrace a integrační politika mohou zahrnovat normativní důsledky, jako například kam by měl proces integrace vést nebo jaký by měl být požadovaný výsledek (Castles a Miller, 2009, s. 246).

2.1. Integrace jako komplikovaná součást migračního procesu

Proces integrace se nedílně pojí s migračními procesy, kterým jednotlivé státy čelí. Samotný proces s sebou přináší celou řadu rizik a překážek. Podle Uhreka můžeme tento proces rozdělit do dvou základních fází. První je určité před-migrační období, ve kterém se jedinec rozhoduje, zda má tento proces vůbec absolvovat. Druhá fáze, po úspěšném přesunu, nastává pak jako post-migrační chvíle, kdy jedinec stojí před řadou osobních změn a výzev. Proces integrace závisí i na podobnosti prostředí, ze kterého původně emigroval.

Důležité je zmínit, že vyjma imigrantů se situace přirozeně týká i společnosti, do které vstupuje. Ta je definována určitými majoritními znaky většinové společnosti v daném státě, které celý proces mohou komplikovat. Zásadní roli v celkovém procesu tedy hraje stát a jeho integrační politika či nevládní organizace, které jedinci poskytují prostor pro plynulejší integraci do společnosti. Zároveň se tyto instituce snaží předcházet problémům spojeným s nezaměstnaností, vzděláním či zdravotní dostupností pro přistěhovalce (Uherek, 2016, s. 46-49). Zájem o tuto problematiku se projevil již v 50. letech dvacátého století, kdy vznikla Mezinárodní organizace pro migraci (IOM), jež integraci migrantů definuje jako "proces vzájemné adaptace mezi hostitelskou společností a migrantem" (IOM, 2015).

Přístupy ke konceptu integrace přistěhovalců byly zkoumány z mnoha hledisek. Například Schain poukázal na to, že pokrok v integraci v dané zemi lze měřit pomocí rozdílů mezi migranty a ne-migranty, pokud jde o míru nezaměstnanosti a dosaženého vzdělání (Schain, 2010). Goodman toto schéma doplňuje a říká, že mezi skupinami migrantů a hostitelskou populací existují rozdíly nejen v socioekonomických okruzích, ale také v dalších oblastech, jako je zdraví či v oblasti blahobytu. (Goodman, 2010, s. 754).

Zatímco Schain, diskutoval o úspěchu a neúspěchu integrace na základě kvantitativních dat, jiní se snažili konstruovat koncept integrace na základě kvalitativních analýz. Například Ager a Strang, provedli induktivní výzkum, aby zjistili, co představuje skutečně úspěšnou integraci. Na základě rešerše související literatury a primárního terénního výzkumu, který zahrnoval polostrukturované rozhovory s uprchlíky a občany státu v profesích jako učitelé, zdravotničtí pracovníci, komunitní pracovníci, policie, duchovní či místní podnikatelé, identifikoval deset základních oblastí odrážející normativní pojetí integrace. Konkrétně oblast zaměstnání, bydlení, vzdělání, zdraví, sociálních kanálů, sociálních vazeb, jazykových a kulturních znalostí, bezpečnosti a stability práva a občanství (Ager a Strang, 2008).

Naproti tomu Erdal vnímal integraci přistěhovalců jako žitou zkušenost migrantů a zkoumal jejich vyjádření k vlastní integraci prostřednictvím rozhovorů s odlišnou skupinou migrantů z jiné země. Erdal zjistil, že migranti nepovažují "integraci za

úplnou ve smyslu dosažení norem a kulturních hodnot v nové zemi", ale za předpoklad pro to, aby se stali členy společnosti. Ve výzkumu sami migranti nevnímají úplnou integraci, ve smyslu sounáležitosti, identity a plného občanství, jako dosažitelnou (Erdal, 2013).

Penninx pak na základě dvou mezinárodních srovnávacích výzkumných projektů porovnávajících integrační politiky měst tvrdí, že integraci přistěhovalců je obtížné definovat, protože tento pojem může zahrnovat normativní implikace, které poukazují na žádoucí výsledek. Ačkoli jsou politiky z definice normativní, argumentuje, že je možné definovat integraci přistěhovalců, bez zahrnutí normativních prvků, jako proces, kdy se člověk stává akceptovanou součástí majoritního celku. Shoda na jasně obecné definici úspěšného integračního procesu proto nadále nepanuje a jednotlivé koncepty na sebe prozatím jen neustále navazují (Penninx, 2009).

2.2. Integrační modely

V souvislosti s přístupem státu vůči migrační politice je dobré zmínit národní modely integrace, které jsou všudypřítomné ve veřejném a politickém diskurzu. Integrační modely jsou chápány jako národní tradice či dědictví, a to různými aktéry, zapojenými do tvorby integračních politik, od státních úředníků, názorových vůdců, médií až po samotné tvůrce politiky. To se však na počátku 21. století změnilo, neboť modely jsou nyní vnímány jako zátěž pro integraci přistěhovalců.

Vědci však nadále projevují o tento fenomén velký zájem, a to ze zřejmého důvodu, že modely pomáhají identifikovat rozdíly mezi zeměmi s různou integrační politikou a veřejným pojetím občanství. Opět se snažili vysvětlit, proč se různé země vydaly těmito odlišnými cestami integrace přistěhovalců. Přitom, jak jsem naznačil v předchozích kapitolách, základem těchto rozdílů mezi jednotlivými zeměmi jsou různé normativní hodnotové systémy. Tyto definované systémy byly užívány ve veřejných diskurzech, neboť srovnávací výzkum se zaměřoval především na veřejná vyprávění a oficiální diskurzy, v nichž bylo možné nalézt kulturní idiomy či filozofii integrace. Je samozřejmě nesporné, že národní rozdíly existují a že často nabývají

podoby "filozofií" nebo "kultur" integrace a občanství přistěhovalců. Proto si pojdme obecně představit několik modelů těchto imigračních politik, které mohou být pro zjištění konkrétních přístupů Dominikánské integrační politiky věcné.

2.2.1. Model Asimilace

Jedním ze základních imigračních modelů je z hlediska historického vývoje klasické pojetí asimilace, které pojímá začlenění přistěhovalce jako proces podřízení se přistěhovalce jádru kultury hostitelské společnosti. Samotná asimilace byla definována v roce 1995 Castelsem, který říká, že jde o "politiku začleňování migrantů do společnosti prostřednictvím jednostranného procesu adaptace" (Castels, 1995, s. 298).

Nicméně tento proces se v průběhu let výzkumů zdá mnohem komplexnější. Většina zpráv o historii asimilační teorie se váže na počátek 20. století. Na základě širšího zájmu o městskou etnografii a integraci různých sociálních skupin do americké společnosti se sociologové začali blíže o imigračními procesy zajímat. Na pozadí několika evropských imigračních vln a rostoucí přítomnosti přistěhovalců v amerických městech začali vědci v tehdy nově vznikající sociologické disciplíně věnovat sociální integraci větší pozornost (Pries, 2015).

Nejvýznamnější klasické konceptualizace asimilace proto vznikaly v kontextu sociologického myšlení, které se zajímalo o mechanismus soudržnosti stále složitějších společností. V tomto historickém kontextu napsal Robert Park, svůj zásadní článek „Racial assimilation in secondary groups with particular reference to the negro“. V něm vnímal asimilaci jako rozměr procesu individualizace, který charakterizoval nastupující modernitu (Park, 1914). Stejně jako mnoho dalších učenců jeho doby se Park zajímal o mechanismus, který drží novou a složitější společnost pohromadě, a jako ústřední mechanismus identifikoval kulturu. Sdílené hodnoty považoval za tmel, který drží společnost pohromadě, a věřil, že společenská solidarita je založena na sentimentu a zvyku. Zásadním Parkerovým přispěním bylo, že do sociologické analýzy je třeba zahrnout subjektivní dimenze lidského chování. Proto se zaměřil na kulturu jako na symbolický systém, který spojuje jednotlivce navzájem a činí je sociálními. To

znamenal se zaměřit zejména na kulturu a proces postupného přebírání hodnot a norem přijímající společnosti.

Park předpokládal, že k osvojení jazyka, náboženství a hodnot dominantní kultury dojde automaticky. Vzhledem k pozdější kritice jeho konceptu asimilace stojí za zmínku Parkova domněnka, že překážky asimilace nezpůsobují přistěhovalci, ale spíše předsudky a rasismus většinové společnosti (Park, 1914).

Parkovy příklady ne-asimilace souvisejí s útlakem, sociální nespravedlností a nerovnými mocenskými vztahy, nikoli s tím, že by se přistěhovalci nedokázali asimilovat. Ve dvacátých letech 20. století pak svou konceptualizaci společně s Burgessem zaměřoval na kulturní rozměr začlenění. Oba tehdy uvedli, že v negativním smyslu je asimilace procesem odnárodňování. Nejdůležitějším zjištěním v ranných fázích koncepcí bylo, že nepovažovali asimilaci za jednosměrnou, ale za vzájemný proces zahrnující jak přistěhovalce, tak většinovou společnost (Park a Burgess, s.735).

Důležitým milníkem v klasickém kánonu byl pak koncept asimilace v kontextu americké společnosti Milтона Gordona. Podobně jako Park i Gordon chtěl přijít s vědeckou a analytickou definicí asimilace, kterou chápal jako vzájemný proces mezi přistěhovalci a přijímající společností. (Gordon, 1964, s. 68).

Gordon se nedomníval, že existuje přímá a jednotná cesta k asimilaci, ale spíše předpokládal, že k ní dojde různými cestami a různou rychlostí. V případě Ameriky tvrdil, že etnické enklávy by bránily začlenění přistěhovalců. Zároveň ale připouštěl, že existuje brzdící faktor diskriminace, který může u skupiny přistěhovalců zpomalit proces akulturace, jakožto důležité fáze asimilačního procesu.

Gordonova koncepce asimilace obsahovala různé fáze. Celkem jich definoval sedm, přičemž tou nejdůležitější je podle něj fáze strukturální, která je definována jako sociální vztahy a vstup imigranta do institucí většinové společnosti. Podle jeho názoru v případě aplikace strukturální asimilace dokáží další fáze, jako je například akulturace nebo nabytí občanského vědomí, přirozeně navazovat a jedinec se tak plně začleňuje do společnosti.

Jeho koncepce kladla zvláštní důraz na kontakt mezi etnickými skupinami a předpokládala, že u druhé generace přistěhovalců se díky silnější interakci s většinovou společností rozdíly postupně vytráť. Gordon tak skutečně předpokládal, že strukturální asimilace povede k vymizení charakteristik přistěhovalců spojených s jejich domovskou zemí (Gordon, 1964, s. 71).

Až do 70. let 20. století pak zůstávala asimilace hegemonním konceptem pro analýzu etnicity ve Spojených státech. Rostoucí kritika tohoto konceptu však vedla k několika pokusům o její zpřesnění. Alba a Nee proto v roce 1997 začali koncept asimilace rozvíjet a definovali ho jako stádium úplného vymizení etnického/rasového rozdílu a kulturních a sociálních rozdílů (Alba a Nee, 1997). V roce 2003 tuto "novou teorii" asimilace přeformulovali a upozornili na roli institucionálních změn a politiky občanských práv, které zpochybňují představu jediného anglo-amerického "hlavního proudu" (Alba a Nee, 2003).

Jiní autoři, jako například Morawska, se pak domnívali, že asimilace a transnacionalismus mohou být souběžnou součástí zkušenosti imigrantů. Na základě empirické analýzy sedmi různých etnických skupin Morawska zjistila, že transnacionální aktivity mohou posílit asimilaci do hostitelské společnosti, a zdůraznila koexistenci transnacionálních a asimilačních vzorců (Morawska, 2003). I přes tyto rozšířené koncepty se však nepřestalo uvažovat nad tím, jak vysvětlit začleňování přistěhovalců do nové společnosti. V tomto kontextu tak zůstává shoda nad asimilačními modely nadále nejednoznačná a před jejími koncepty stojí řada výzev.

2.2.2. Model multikulturalismu

Oproti asimilačnímu přístupu stojí na opačném pólu kontinua multikulturalismus. V Castlesově rámci je multikulturalismus variantou pluralistického modelu integrace a zahrnuje ochotu většinové skupiny akceptovat kulturní odlišnosti a podle toho změnit sociální chování a institucionální struktury. Může se tak zdát, že je multikulturalismus ideálním integračním modelem. Ten je koncipován tak, aby překonal normativní charakter asimilace, a prosazuje pluralismus, který podporuje rozdíly a zařazuje

jednotlivce do předem daných etnických nebo kulturních kategorií. Jenže právě tyto kategorie mohou způsobit jedincovu marginalizaci a sebesegregaci v dominantní společnosti (Castels, 1995, s. 301). V souladu s tím se model stává často terčem kritiky.

Zatímco mezi některými politickými filosofy panují debaty nad multikulturalismem jakožto ideální formou integrace přistěhovalců, veřejná diskuse o multikulturalismu probíhá často spíše na kritické bázi. Nicméně kritika multikulturalistického přístupu k imigrantům se dlouhodobě objevovala i v řadách vědců, kteří vůči němu zastávají větší odstup.

Například Samuel Huntington upozorňuje na soubor obav, které vyplývají z nejistoty z politické fragmentace. Měl tím na mysli skutečnost, že pokud budeme všichni oslavovat odlišnosti, které nás navzájem odlišují, můžeme tím oslabit pouta, která nás drží pohromadě. Na základě tohoto konzervativního přístupu Huntington vyzývá k návratu ke kořenům náboženské víry, vycházení z vlastního jazyka či vlastního pojetí právního státu. Zároveň tím naráží na nesouhlas s hodnotami individualismu. Huntington proto naráží na absenci sdělení základních hodnot migrantům ze strany hostitelské společnosti a upozorňuje na nevyhnutelný život migrantů v odloučení ve vlastních komunitách. Volá proto po asimilačním přístupu (Huntington, 2004, s. 31-32).

Jiní kritici, jako například Barry nebo Hollinger, bědují nad domnělou ztrátou společné komunity kvůli podkopávání veřejné podpory přerozdělování. Podle tohoto argumentu se konkrétní kolektivní snahy, jako je například zřízení sociálního státu, často opírají o pocity sdíleného osudu se spoluobčany. Pokud multikulturalismus zhodnocuje partikulární příslušnost, může podpora univerzální sociální politiky slábnout. Vzhledem k ekonomickým nerovnostem, které v mnoha zemích narůstají, někteří naznačují, že multikulturalismus vytváří falešné hranice mezi podobně situovanými socioekonomickými skupinami (Barry, 2002) a (Hollinger, 2006).

Multikulturalismus podle nich vytváří závadné rozdíly, které mohou některé lidi odsunout do "druhořadého" občanství navzdory jejich individuálnímu přání se integrovat. Důraz multikulturalismu na identitu a uznání zvyšuje význam přistěhovaleckého původu a etnické příslušnosti, čímž vnucuje nálepky lidem, kteří o

ně možná nestojí. V návaznosti na tyto kritiky se objevuje i názor McPhersona, který multikulturalismus viní za vytváření ghett, utváření podmínek pro terorismus a kriminální chování (McPherson, 2010, s. 547-548).

Do nejisté debaty vstupuje také mimo jiné Weaver, který poukazuje na to, že v 80. a 90. letech 20. století byl multikulturalismus úspěšným modelem, avšak v poslední době dochází k jeho selhání (Weaver 2010). V souladu s tím byly v posledních dvou dekádách různé vlády obviňovány z toho, že multikulturalismus nahradily integračními programy založenými na skrytém asimilačním přístupu (McPherson, 2010, s. 548).

2.2.3. Komplexní model Agera a Stranga

V návaznosti na rozpor mezi asimilačními a multikulturními přístupy k integraci se Ager a Strang pokusili spojit různé směry integračních teorií a literatury do jednoho funkčního rámce, na němž by bylo možné založit vládní politiku zaměřenou na usnadnění integrace. Pojí proto občanskou integraci (zaměstnání, vzdělání, jazyk) se sociálními vazbami a celkovými psychologickými aspekty akulturace (Ager a Strang, 2008).

Jejich model zastává názor, že je integrace obousměrný proces, v němž se jednotlivci a společnost musí vzájemně přibližovat, aby se zmírnilo napětí, které může mít jedna strana vůči druhé. Model však naráží na problém, že většina zemí provádí své integrační metody a postupy jinak než ostatní. Dokonce i samotná města mají různé postupy. Ostatně myšlenka o konceptu města jakožto samostatném asimilačním prostoru je také velkým přínosem do debaty o mezinárodní migraci a integraci. Podle Agera a Stranga se jeden stát nebo město může zaměřit na zaměstnanost a vzdělání, přičemž naopak v jiných státech nebo městech může být kladen důraz na jazyk a zdraví nebo podporu sociálních vazeb (Strang a Ager, 2010).

Silnou stránkou modelu Agera & Stranga je, že jej lze zobecnit na integrační ustanovení, která může stát měřit. Konkrétně třeba bydlení, vzdělání, zaměstnání atd. a zároveň může stát zohlednit metafyzické aspekty, které nelze prosadit ani měřit. Jak však poznamenal Pullimore, potenciální slabinou je nedostatek struktury, která by

obklopovala implementaci nebo využití státních zdrojů. Výzkum pokusů integračních programů ukázal, že využívání především dobrovolnických organizací k řízení integračních služeb pro uprchlíky vedlo k extrémní nejistotě přistěhovalců a vysoké míře fluktuace dobrovolníků (Phillimore, 2012, s. 530).

Ager & Strang v tomto duchu zjistili, že jak uprchlíci, tak lidé, kteří nejsou uprchlíky, uvádějí, že důležitým faktorem, díky němuž se v dané oblasti cítí jako doma, je přátelství lidí, s nimiž se denně setkávají (Ager a Strang, 2008, s. 180). Sociální vazby podle Agera & Stranga fungují jako "pojivová tkáň", s jejíž pomocí se vytvářejí větší vazby s hmatatelnými objekty, jako je vzdělání, jazyk, bydlení a další (Ager a Strang, 2008, s. 177). O tom, jak může vláda usnadnit rozvoj sociálních vazeb, se vede v současné době široká diskuse.

Samotnou integraci uprchlíků proto lze definovat jako komplexně probíhající dynamický proces mezi společnostmi a uprchlíkem, díky němuž se uprchlík dokáže aklimatizovat v nové společnosti prostřednictvím interakce s procesy a programy využívanými státem, městem i občanskou společností jako takovou.

3. Případ Hispaniola

Po uvedení konceptů spojených se současnou podobou imigračních a integračních praktik a přístupů moderních států, v této části nyní představím pozadí následného výzkumu v oblasti ostrova Hispaniola. Tento ostrov je do určité míry z politologického hlediska specifický, a to především kvůli dvěma státům, které na něm leží.

Na jedné straně zde máme dynamicky rostoucí a ekonomicky prosperující Dominikánskou republiku, která je podle informací Světové banky v posledním desetiletí jednou z nejrychleji rostoucích ekonomik v Latinské Americe a Karibiku. Reálná míra HDP zde vzrostla v roce 2022 o 4,9 procent, a to především díky službám. Tento růst vedl k nárůstu střední třídy a snížení chudoby. S tím však vzrostla míra urbanizace a stěhování vícero obyvatel do měst. V roce 2022 vzrostla zaměstnanost o 2 procenta a neformální zaměstnanost se oproti roku 2021 snížila o 1,9 procent. Navíc

se očekává, že míra chudoby ve vyšších středních příjmech bude v roce 2023 nadále klesat a dosáhne 21,6 procent (World Bank, 2023).

Druhá polovina ostrova patří Haitské republice, která je naopak nejchudší zemí v regionu Latinské Ameriky a Karibiku a patří mezi vůbec nejchudší země světa. V indexu lidského rozvoje OSN se Haiti v roce 2021 umístilo na 163. místě ze 191 zemí. Hospodářský a sociální rozvoj Haiti nadále brzdí politická nestabilita, rostoucí násilí a bezprecedentní míra nejistoty, která zvyšuje nestabilitu. Uprostřed přetrvávající politické a institucionální krize, vysoké zranitelnosti vůči přírodním rizikům spolu s násilnými gangy, bojujícími o získání kontroly nad obchodními pásmo, klesala ekonomika čtyři roky po sobě. Konkrétně v roce 2019 o 1,7 procent, v roce 2020 o 3,3 procent, v roce 2021 o 1,8 procent a o 1,7 procent v roce 2022.

Co se týče lidského rozvoje, po třech letech bez laboratorně potvrzených případů na Haiti propukla nová epidemie cholery. Od 3. října 2022 do 18. března 2023 bylo potvrzeno celkem 2 523 případů. V současné době zůstává kojenecká a mateřská úmrtnost na vysoké úrovni a pokrytí preventivními opatřeními stagnuje nebo klesá, zejména v případě nejchudších domácností (World Bank, 2023).

Haiti také patří mezi země s největší nerovností v regionu. Je to dáno především tím, že dvě třetiny chudých žijí ve venkovských oblastech s nepříznivými podmínkami pro zemědělskou produkci, což vytváří rozdíly v blahobytu mezi městskými a venkovskými oblastmi. Země zůstává jednou z nejzranitelnějších na světě vůči přírodním rizikům, především hurikánům, záplavám a zemětřesením. Těmto typům otřesů je vystaveno více než 96 procent obyvatel. (World Bank, 2023).

Zejména tyto faktory přispívají ke stále vyšší míře migrace haitského obyvatelstva do sousední Dominikánské republiky, jejíž imigrační a integrační politika se v průběhu let značně vyvíjí. Asi málokdo by při současné situaci očekával, že někdy byla tato politika nastavena zcela opačným směrem. Jenže, jak ukazují historické vazby obou zemí, Dominikánská republika dříve migraci do své země zřetelně podporovala.

3.1. Struktura obou zemí a etnická problematika

V souvislosti s problematikou migrace je nutné si představit i struktury obou zemí ostrova Hispaniola, které zásadním způsobem ovlivňují její charakter. Struktura Dominikánské republiky a Haiti je odlišná z mnoha perspektiv a samotné ekonomické rozdíly jsou pouze jedním z faktorů, který se migrace přímo dotýká.

Jak ukazují data serveru World Data (2023), obě země jsou na tom z hlediska počtu obyvatel podobně. Zatímco v Dominikánské republice o rozloze 48 670 kilometrů čtverečních žije 11,1 milionů obyvatel, menší haitská část ostrova o velikosti 27 750 kilometrů čtverečních obývá 11,4 milionů lidí. Co se týče míry zalidnění v Dominikánské republice, tak ta činí v průměru celkem 228 lidí na kilometr čtvereční, zatímco na území Haiti je tato míra mnohem vyšší, konkrétně 412 osob na kilometr čtvereční (World Data, 2023).

Vyšší životní úroveň na východní straně ostrova demonstrují také data, která ukazují průměrnou délku života. V Dominikánské republice se průměrný věk dožití u mužů pohybuje okolo 69 let, u žen je pak tomu 76 let. Oproti tomu se průměrný muž na Haiti dožije 60 let a žena jen 66 let. V souvislosti s tím je na Haiti i vyšší míra úmrtnosti, ve srovnání s Dominikánskou republikou je o 2 procenta vyšší (World Data, 2023).

Z hlediska politického systému je Dominikánská republika prezidentskou republikou. Haiti je naopak zemí se systémem poloprezidentské republiky, který má například v Evropě Francie.

Jedním ze zásadních atributů spojeným se současným pojmáním migrace je i etnicita obyvatel. Ta je v porovnání mezi oběma zeměmi výrazně odlišná, což ukazují i úřední jazyky obou zemí. Zatímco v Dominikánské republice je úředním jazykem španělština, na Haiti je oficiálním jazykem francouzština (dána ještě z koloniálních dob) a haitská kreolština.

Zajímavé je tedy i rasové složení obyvatel. Podle národního průzkumu veřejného mínění, zveřejněném v roce 2021 se 74 procent obyvatel Dominikánské republiky označilo za míšence, 18 procent za bělochy a pouhých 8 procent za černochoy, 0,5 procent dotázaných se pak označili za "jiné" (Naciones Unidas, 2022).

Co se týče náboženského vyznání, tak zde je 44 procent občanů římskokatolického vyznání a 21 procent protestantského. Oproti téměř nulové míře ateismu v sousední Haiti, je Dominikánská republika zemí s téměř 30 procenty občanů, kteří se nehlásí k žádnému vyznání (Zhong, 2023).

Oproti tomu je Haitské obyvatelstvo z hlediska etnické struktury značně odlišné a více homogenní. Na základě dat haitského velvyslanectví v americkém Washingtonu D.C., v zemi dominuje černošské obyvatelstvo (95 procent obyvatel) a je zde přítomna pouze pětiprocentní minorita bělochů a mulatů. Co se pak týče náboženství, na Haiti je 80 procent obyvatel římskokatolického vyznání a 16 procent se hlásí k protestantské církvi (Haiti Embassy U.S., 2023).

Obecně platí, že převládající jazyková ideologie slouží ve prospěch dominantní skupiny ve společnosti, často na úkor marginalizovaných skupin obyvatelstva. To platí i v případě dominikánské společnosti, kde upřednostňování španělštiny před kreolštinou haitských přistěhovalců udržuje mocenskou nerovnováhu, která drží haitské migranty a jejich potomky v útlaku.

Na jazyk a rasu lze nahlížet jako na spolu-vytvářecí procesy, protože oba vznikají z kontinuálních a opakujících se diskurzů vycházejících od jednotlivců a institucí v rámci specifických dějin, politických a ekonomických systémů a každodenních interakcí (Alim, 2020) Podle Chuna je jazyk navíc často využíván jako nástroj k zastírání rasismu, neboť předsudečné výroky zaměřené na mluvčí určitého jazyka mohou působit jako náhražka nebo jako kamufláž diskriminace rasových skupin (Chun, 2020). Jazykové násilí vůči kreolským mluvčím v Dominikánské republice je neoddelitelné od rasového a etnického násilí vůči "černým" Hait'ánům.

3.2. Historický kontext

Přese všechny historické události sehrálo Haiti důležitou roli ve vývoji dominikánské politické kultury a jejích zákonů. Prvním a zásadním dokumentem, který se v Dominikánské republice dotkl občanství, byla ústava z roku 1844, přijatá krátce po vyhlášení nezávislosti na Haiti. Je důležité si uvědomit, že v té době se Haiti pokusilo

svým vojskem nově nastolený režim svrhnout. Za cenu velkých ztrát však bylo haitské vojsko poraženo. Proto nepřekvapuje, že v první ústavě země je kladen důraz na právní vymezení toho, kdo je "Dominikánec" a nikoliv na to, kdo je občan. Vztah a napětí mezi Haiti a Dominikánskou republikou v té době přispívalo k řešení tohoto problému.

Podle Sagása první forma ústavy z roku 1844 nepoužívala termín "občanství" nebo "národnost", ale spíše popisovala osoby, které mají právo být Dominikánci. Zahrnovala osoby, které byly Dominikánci v době zveřejnění ústavy, dále osoby narozené na území Dominikánské republiky (z dominikánských rodičů), které se rozhodnou vrátit a pobývat v zemi, španělské občany dominikánského původu, kteří se rozhodnou vrátit do země a nakonec všechny potomky osob ze španělské části ostrova, kteří se narodili v cizích zemích, ale rozhodnou se v zemi usadit. Ústava také stanovila právní normy pro naturalizaci cizinců s majetkem v hodnotě vyšší než 6 tisíc pesos a pro ty, kteří vlastnili zemědělskou půdu. Ústava také upřesňovala, že Dominikánecem se nemůže stát ten, kdo patří k nepřátelskému národu, což byl jasný odkaz na probíhající konflikt s Haiti (Sagás, 2017, s. 3).

Zásadnější změna posléze přišla s ústavou z roku 1854, která jako první stanovila, jakým způsobem lze občanská práva ztratit nebo pozastavit. Ztrátou se rozuměla zrada, nabytí naturalizace v cizím státě nebo spáchání určitých trestných činů. Důvodem k pozastavení občanských práv pak byly nesplacené dluhy, odsouzení za trestný čin nebo tuláctví (Sagás, 2017, s. 4).

Další změny nastaly s ústavou z roku 1865, jež jako první zavedla právní režim pro občanství pro čerstvě narozené děti. Ústava stanovila, že všichni, kdo se narodili nebo narodí na území republiky jsou Dominikánci, a to bez ohledu na státní příslušnost svých rodičů. Ačkoli do té doby ústava přiznávala občanství jen potenciálním dětem Dominikánců, tato změna ústavy umožňovala rozšířit občanství i na děti narozené jakýmkoli cizincům v Dominikánské republice, včetně Haitianů. (Sagás a Roman, 2017, s. 38).

Vývoj přístupu k migrační politice byl v následujících letech stále více otevřenější vůči haitským přistěhovalcům. Například stanovená ústava z roku 1872 udělovala občanství cizincům, kteří přispívají k umění, vědě nebo "užitečnému" průmyslu. Následná

podoba ústavy z roku 1875 pak stanovila pro registrované přistěhovalce roční pobyt, aby se mohli stát občany. Teprve až s novou podobou ústavy z roku 1908 se migrační politika v Dominikánské republice začala jevit přísněji. Nově totiž začala obsahovat klauzuli, která vylučovala občanství pro děti cizinců projíždějících přes území republiky (Sagás, 2017, s. 4).

3.2.1. Počátek migračních vln

Poslední desetiletí devatenáctého století a první desetiletí století dvacátého se vyznačovala rozvojem cukrovarnického průmyslu, který do země přilákal velké množství přistěhovalců z Evropy, Latinské Ameriky a zejména ze sousedních ostrovů. Dominikánské úřady podporovaly přistěhovalectví jako hnací motor hospodářského růstu a dominikánské ústavy z tohoto období usnadňovaly přistěhovalcům naturalizaci. V tomto kontextu představovali haitští migranti hlavní pracovní sílu na cukrových plantážích, které byly naprosto stěžejní pro růst a chod země. Chudí haitští přistěhovalci poskytovali levnou pracovní sílu potřebnou pro namáhavou práci při sekání a odvozu cukrové třtiny, zatímco Dominikánci se na pracovním žebříčku pohybovali v mnohem vyšších pozicích s vyšší prestiží. Zde se tak upevnila rasová dělba práce, v níž barva pleti a národnost určovaly postavení. Skutečnost, že mnoho Hait'anů pracovalo bez povolení nebo pracovních víz, je činila obzvláště náchylnými k ekonomickému vykořisťování. Hait'ané se tak stali obětními beránky dominikánské společnosti, která je nutně potřebovala jako levnou pracovní sílu a pro otrocké práce (Cabral, 1987).

Jedna ze zásadních změn pak přišla v letech 1916 až 1924, kdy byla Dominikánská republika pod americkou vojenskou okupací. Velký zahraniční dluh, k němuž se přidaly vážné politické boje a nestabilita, přiměl americkou vládu k tomu, aby ještě o rok dříve, v roce 1915, podnikla kroky k převzetí kontroly nad financemi země a následně o rok později zavedla vojenskou okupaci (Calder, 1984). Toto období ukončila až následná dohoda, která nakonec vedla ke stažení amerických vojsk a ustavení suverénní dominikánské vlády.

Výsledkem tohoto procesu byla ústava z roku 1924, jež udělovala dominikánské občanství i těm, kteří se narodili v republice cizincům rovněž narozených v republice, a i těm, kteří se narodili na území republiky neznámým rodičům nebo rodičům neznámé národnosti. Tato ustanovení byla odrazem také stále se rozvíjejícího cukrovarnického průmyslu, který do Dominikánské republiky přiváděl tisíce dělníků. V souvislosti s tím pak šlo i o snahu národa asimilovat přijaté cizince (Sagás, 2017, s. 5).

3.2.2. Diktátorské období (1930-1961)

V roce 1930 se prezidentem Dominikánské republiky stal generál Rafael L. Trujillo a nastolil diktátorský režim, který trval až do jeho zavraždění v roce 1961. Trujillo byl despota, který využíval kontrolu nad dominikánskou armádou, nacionalismus, katolicismus, kult osobnosti, antikomunismus a antihaitismus jako prostředky k udržení moci a upevnění své kontroly nad Dominikánci. Trujillo byl také horlivým obdivovatelem evropských pravicových vládců (např. španělského generalissima Francisca Franca) a vydal se cestou modernizace Dominikánské republiky a rozvoje její ekonomiky, přičemž se spoléhal na příjmy z cukrovarnického průmyslu. (Crassweller, 1966, s. 196-197).

Ostatně, jak Sagás konstatuje, v návaznosti na myšlenku, že vládnout znamená zalidňovat, Trujillo podporoval přistěhovalectví. Ústavy a zákony, vypracované za jeho vlády, proto navazují na tradici snadného udělování dominikánské občanství těm, kteří se buď narodili na území republiky nebo si v ní chtějí zřídit trvalý pobyt. O dominikánské občanství bylo možné přijít v případě, že se dotyčný postavil se zbraní proti republice nebo poskytl pomoc při pokusu o vraždu. V roce 1948 navíc Trujillov režim přijal komplexní zákon o naturalizaci, který platí dodnes. Zákon stanovil podmínky a postupy, za nichž se cizinci mohou stát dominikánskými občany, a to buď prostřednictvím běžného, nebo "privilegovaného" režimu naturalizace. Běžná naturalizace byla dostupná pro cizince, kteří pobývali na dominikánském území nejméně deset let. Dále pak také pro cizince, kteří pobývali na dominikánském území pět let a přitom vlastnili podnik nebo dům. Oproti tomu pak byla privilegovaná naturalizace udělována na základě prezidentského dekretu za služby prokázané

republiky, přičemž mohla být zrušena, pokud se její příjemci následně dopustili činů proti republice (Sagás, 2017, s. 5).

Zákon rovněž uděloval podmíněnou naturalizaci cizincům, kteří se přistěhovali do Dominikánské republiky, aby pracovali ve vládních zemědělských koloniích. Zemědělské kolonie vytvořil Trujillo na hranicích s Haiti ve snaze zastavit postupné zabírání dominikánského území Hait'any. Po pěti letech práce v těchto oblastech se pak občanství stávalo trvalým (s podmínkou dobrého chování). Ač otrokářské, tak zdánlivě příznivé podmínky pro haitské přistěhovalce však v celkovém kontextu Trujillova režimu shazovala proti-haitská propaganda. Cílem Trujillova režimu bylo totiž definovat Hait'any jako kulturně a rasově odlišné od dominikánského národa, a tudíž pro něj ohrožující. Koneckonců toto rasistické pojetí dominikánské národní identity sloužilo k ospravedlnění vyloučení Hait'anů z hlavních socioekonomických příležitostí v Dominikánské republice. Důvodem této "kontroly" byla kontrola nad stále početnějším haitským obyvatelstvem na dominikánském území. Ta vrcholila v roce 1937 masakrem Hait'anů žijících v dominikánské pohraniční oblasti v severním údolí Cibao (Martínez, 1999, s. 70).

Po zavraždění Trujilla v květnu roku 1961 a pádu diktátorského režimu, se následujících pět let v Dominikánské republice neslo ve znamení politické nestability. V roce 1962 se konaly volby a vítězný kandidát Juan Bosch (bývalý exulant a vůdce politické opozice) vyhrál první svobodné a spravedlivé volby po několika desetiletích, aby byl sedm měsíců po své inauguraci svržen dominikánskou armádou. Navzdory této nestabilitě na počátku 60. let a neustálým změnám v ústavě, zůstal režim občanství Dominikánské republiky konzistentní. Pouze jedinou pozoruhodnou změnou byl v roce 1966 nově stanovený zákon o možnosti ztráty občanských práv za velezradu, špionáž, spiknutí proti republice, pozvednutí zbraně proti ní nebo poskytnutí pomoci těm, kteří tak činí. Naopak občanská práva mohla být pozastavena za odsouzení za trestný čin, soudní rozhodnutí nebo přijetí zaměstnání od cizí mocnosti bez povolení (Sagás, 2017, s. 6).

Z hlediska té doby je třeba si také uvědomit, že Dominikánská republika přicházela o značnou část svého obyvatelstva. Důvodem byla tehdy masová emigrace obyvatel do

Spojených států v 60. letech 20. století. Mnozí z nich odešli z politických důvodů po občanské válce právě v roce 1965 a také s ohledem na kroky pravicové poloautoritářské vlády Joaquina Balaguera. V této době tedy bylo pochopitelné, že vláda podniká kroky k posílení snižující populace v zemi.

3.2.4. Vývoj v 21. století a současný stav

Zásadní změnou pro haitské i jiné přistěhovalce byl nový imigrační zákon z roku 2004. Ten definoval dočasné přistěhovalecké dělníky a zahraniční obyvatele pohraničí jako takové. Jinými slovy, přistěhovalci bez dokladů, bez ohledu na to, jak dlouho žili v Dominikánské republice, byli nyní považováni za nerezidenty, kteří jsou pro ústavní účely v tzv. tranzitu. Děti haitských přistěhovalců měly po deseti letech technicky nárok na dominikánské občanství. Jeho uplatňování však nebylo rovnoměrné. V některých případech příliš horliví dominikánští úředníci nevydávali dětem přistěhovalců rodné listy nebo dominikánské průkazy totožnosti s tvrzením, že jsou Haitťané. Tyto diskriminační praktiky vůči haitským Dominikáncům se pravidelně dostávaly na přední stránky celostátních i mezinárodních novin a rozpoutaly vášnivou debatu o tom, zda děti haitských přistěhovalců jsou či nejsou Dominikánci (Sagás, 2017, s. 7).

Tyto vášnivé debaty byly prostoupeny rasovými, etnickými a třídními otázkami, které jsou neustále v 21. století přítomné ve veřejném diskurzu. Ty přispěly i ke změnám imigračních praktik Dominikánské republiky v roce 2010, kdy dominikánská vláda představila nové právní předpisy skrze nově stanovenou ústavu, které Dominikánce haitského původu dále znevýhodňovaly. Ačkoli po celé 20. století byli i někteří Haitťané bez dokladů považováni za Dominikánce a měli ústavní právo na dominikánské občanství, tento stav se pro ně díky nové ústavě změnil. Ústava z roku 2010 je tak zbavila práva nazývat se občany a napětí mezi etnikou Haitťanů a Dominikánci se tak v zemi postupně zostřovalo (Aber a Small, 2013, s. 84).

Na základě těchto událostí pak situace vyvrcholila zásadní změnou zákonů o přistěhovalectví a občanství v roce 2013. Ústavní soud Dominikánské republiky tehdy

zrušil občanská práva stanicím Dominikánců haitského původu narozených po roce 1929, což vedlo k svévolné deportaci Hait'anů a k odepření dokladů totožnosti. Nově narozené děti nemohli získat dominikánské občanství pouze za předpokladu, že alespoň jeden z rodičů je dominikánského původu. Jinak totiž byli jejich rodiče považováni za "tranzitující". V pojetí dominikánských imigračních zákonů jsou tyto osoby "v tranzitu" popisovány jako přistěhovalci, kteří vstupují do země především za účelem cesty jinam. V zásadě se tedy na ně vztahují stejná práva jako na turisty nebo dočasné pracovníky s rodinami. Mezinárodní společenství vyjádřilo nad tímto rozhodnutím soudu rozhořčení a toto diskriminační rozhodnutí rozsáhle odsoudilo. Toto rozhodnutí je považováno za porušení lidských práv a na mezinárodní úrovni zaznělo velké znepokojení nad tím, jak Dominikánská republika zachází s Hait'any a Dominikánci s haitským původem. Dominikánská vláda však popírá, že by tato nebo jakákoli jiná její politika představovala rasovou diskriminaci (Aber a Small, 2013, s. 84).

Tento historický přehled poukázal na dva hlavní trendy týkající se občanství v Dominikánské republice. Na jedné straně je kombinace zákonů pro určení občanství v souladu s regionálními vzorci. Dominikánská republika se, podobně jako její regionální sousedé, snažila přilákat přistěhovalce v rámci snahy o "modernizaci" země, a proto umožnila přistěhovalcům poměrně snadnou naturalizaci. Na druhou stranu, vztah Dominikánské republiky s Haiti ovlivnil přesnou povahu některých imigračních zákonů. Vzestupy a pády haitsko-dominikánských vztahů v devatenáctém století a nárůst haitské pracovní migrace do Dominikánské republiky ve dvacátém století vyvolaly změny v režimu, politice a praxi udělování občanství. Přestože děti haitských přistěhovalců byly po desetiletí dominikánskými občany na základě rodného práva, zákony týkající se nabytí občanství pro narozené v Dominikánské republice se často uplatňovaly nedůsledně. Někteří haitští Dominikánci se dokonce uchýlili k podání žaloby na dominikánskou vládu k mezinárodnímu soudu, aby se pokusili dosáhnout uznání svého dominikánského občanství ze strany úřadů (Sagás a Roman, 2017, s. 44).

3.3. Zemětřesení 2010

Propastný rozdíl mezi ekonomikami Dominikánské republiky a Haiti a jejich vzájemné vztahy se ještě více rozvířily po tragickém zemětřesení 12. ledna 2010 o síle 7 stupňů Richterovy škály. Zasáhlo oblast přibližně 25 km od haitského hlavního města Port-au-Prince a donutilo vysídlit více než 1,3 milionu lidí, tedy přibližně 13 % obyvatel Haiti. Zemětřesení značnou část obývané země zničilo a ještě více zhoršilo situaci na západní části Hispanioly. Zejména už tak zoufalá úroveň infrastruktury dostala pořádnou ránu a země se tak dostala do situace kritického stavu (NCEI, 2023).

Zahynulo zde přes 200 tisíc lidí (na přesném počtu se autoři publikací k tématu často neshodují), z nichž drtivou většinu tvořily děti mladší 18 let a dospělí starší 50 let. Dalších 1,2 milionu lidí bylo vysídleno (Kolbe, 2010, s. 281). Ačkoli většina vysídlených osob zůstala v blízkosti svých původních domovů nebo se do roka vrátila, mnoho lidí uprchlo ze země, a to právě především do Dominikánské republiky (Murray a Williamson, 2011, s. 255). Podle výzkumného institutu pro zemětřesení (ERRI) opustilo zemi přibližně 150 000 Haitianů. Ačkoli neexistují přesné odhady imigrace po zemětřesení do Dominikánské republiky, předpokládá se, že alespoň část vysídlených osob se do dvou let vrátila na Haiti. Přesné statistiky však neexistují. (Ferris, 2014, s. 77).

Haiti bylo v posledních letech postiženo dalšími přírodními katastrofami. V roce 2008 zahynulo více než 800 lidí v důsledku série čtyř hurikánů a tropických bouří, které Haiti zasáhly během dvou měsíců. Tragický osud Haiti po zemětřesení však zdaleka nenabral konečného scénáře. Deset měsíců po zemětřesení vypukla v departementech Artibonite a Centre epidemie cholery. Tato epidemie byla přímým důsledkem katastrofy a na Haiti ji zavlekl humanitární pracovník OSN z Nepálu. Špatná hygiena a extrémní nedostatek vody na Haiti, které zemětřesení ještě zhoršily, vedly k rychlému rozšíření vodou přenosné nemoci po celé zemi (Farmer, 2011).

Jedna z nejničivějších přírodních katastrof na západní polokouli vyvolala celosvětově nebývalý objem humanitární pomoci. Reakce na tuto katastrofu je nicméně řadou badatelů všeobecně považována za zjevné selhání zprostředkování této pomoci. Jak například Diane M. Hoffmann upozornil, přibližně dva tisíce nevládních organizací

(NGO) a soukromých dárců poskytly sice miliardy dolarů, avšak situace vedla k roztržité reakci, která postrádala odpovědnost. Důsledkem byl pak stav, kdy se jen malá část této pomoci skutečně dostala k haitské vládě a obyvatelům. Kromě toho, absence fungující infrastruktury nedokázala absorbovat náhlý příliv zásob a personálu, a celkové výdaje byly určovány z velké části bez pomoci těm, kteří byli nejvíce postiženi. Kritika mířila i na samotnou organizaci pomoci, která do značné míry vyloučila zapojení samotných Hait'anů (Hoffman, 2022, s. 99-100). Dalo by se říci, že na Haiti vypukla chaotická situace, kdy se značná část obyvatelstva musela přesouvat, přičemž právě samotnou mobilizaci obyvatel komplikovala zničená komunikační síť a zhoršení potravinové bezpečnosti.

V tomto kontextu přišli s pozoruhodným výzkumem Barrera Oscar David a Zanuso Claire, kteří určitě stojí v rámci zvýšené migrační tenze na Haiti za zmínku. Autoři poukázali na snahu vládních politik Haiti o podporu emigrace řady obyvatel ze země. Motiv byl prostý, šlo o způsob, jak vyřešit ekonomické zotavení Haiti a především smazat rozdíly mezi městským obyvatelstvem a venkovem, který představoval 45 procent celkové migrace po roce 2010. Vzhledem ke značně oslabenému lidskému kapitálu na venkově, bylo nutné podpořit emigraci lidí z větších měst, kteří v tu chvíli byli ohroženi potravinovou krizí a celkovou oslabenou produkcí potravin na venkově. Jednou z těchto politik bylo poskytnutí zvláštního statusu skrze vízum migrujícím pracovníkům z Haiti do USA, což vedlo k dramatickému zvýšení odlivu lidského kapitálu z ostrova (David a Claire, 2017, s. 2-3).

3.4. Zemětřesení 2021

O Haiti se v posledním desetiletí hovoří jako o tzv. failed state, přičemž řada vědců a akademiků tvrdí, že zde stát zcela ztratil svou funkci. Například Georges A. Fauriol, vedoucí pracovník Centra pro strategická a mezinárodní studia (CSIS), nastolil v roce 2019 otázku, zda je Haiti krachujícím státem odsouzeným na pomoc ostatních. Politická disfunkce, zhoršující se ekonomické vyhlídky, občanské nepokoje i krize demokracie, to jsou faktory, které vytyčil jako klíčové pro posouzení aktuálního státního statusu země (CSIS, 2019). Debaty o tom, zda se Haiti skutečně řítí do stavu

agonie a anarchie se posléze rozšířili ještě o dva roky později, tedy konkrétně po událostech v srpnu roku 2021, kdy Haiti znovu zasáhlo ničivé zemětřesení.

Stalo se tak přesně 14. srpna 2021, kdy zemětřesení o síle 7,2 stupně Richterovy stupnice zasáhlo jižní oblast Haiti, kde žije přibližně 1,6 milionu lidí. Epicentrum zemětřesení bylo zaznamenáno přibližně 12 km severovýchodně od Saint-Louis-du-Sud, asi 125 km západně od hlavního města Port-au-Prince. Ačkoli bylo silnější než zemětřesení v roce 2010, zasáhlo převážně venkovské oblasti a vyžádalo si podstatně méně obětí. Konkrétně 2 246 mrtvých, 12 763 zraněných a 329 pohřešovaných (World Bank, 2023). Podle Centra pro monitorování vnitřního vysídlení bylo po zemětřesení vnitřně vysídleno zhruba 220 000 lidí (Eberle, IDMC, 2022).

Co se týče infrastruktury, bylo zcela zničeno 54 000 domů a poškozeno 83 770 dalších budov, včetně škol, zdravotnických zařízení a veřejných budov. Na žádost vlády Světová banka, ve spolupráci s rozvojovými partnery, vypracovala posouzení potřeb po katastrofě, aby odhadla rozsah škod a vytyčila cestu k obnově. Výsledky posouzení následků zemětřesení ze 14. srpna 2021 uvádějí celkovou výši škod a ztrát přesahující 1,6 miliardy USD, což představuje 11 % HDP Haiti (World Bank, 2023).

Probíhající pandemie COVID-19 problémy ještě zhoršila, což ztížilo personální obsazení klinik a zásahových týmů. Zemětřesení navíc zvýšilo riziko pandemie COVID-19 tím, že odklonilo zdravotnické zásoby a personál v reakci na mimořádné události a zastavilo očkovací kampaně. Zničené domy navíc přinutily lidi k pobytu v dočasných přístřešcích se špatnými sociálními distančními podmínkami a narušily vodní infrastrukturu, což téměř znemožnilo mytí rukou (Bagaipo a Janoch, 2021).

Migrace ze země se tak po další tragické události ještě zvýšila, což jen zhoršilo status Haiti a jeho vyhlídek na ekonomickou resuscitaci. Zejména zvýšená tenze mezi Haiti a Dominikánskou republikou způsobila další zásadní změnu v přístupu k migraci obou zemí. Ještě, než tyto aspekty představí výzkum této práce, podívejme se na fenomén "výstavba zdi", jež zásadním způsobem ovlivnil změnu diskurzu dominikánských elit vůči migrujícím Hait'ánům.

3.5. Výstavba hraniční zdi (2022)

Hraniční konflikty mezi Dominikánskou republikou a Republikou Haiti se datují do doby, kdy byly obě země španělskou a francouzskou kolonií. Konkrétně tedy do roku 1697, kdy francouzská kolonie na Haiti požadovala část španělského území dnešní suverénní Dominikánské republiky. Nicméně až smlouva z Aranjezu z roku 1777 mezi oběma regiony stanovila dělicí čáru, oddělující tehdy francouzskou a španělskou kolonii. Ta byla o několik desetiletí později smazána druhou smlouvou (Basilejský mír, 1795), která přisoudila větší kontrolu nad územím ostrova Francouzům. Po získání svobody a nezávislosti na Francouzích v roce 1804 se haitští představitelé vydali na expanzi na východ s cílem zajistit a ochránit ostrov před další francouzskou invazí a dalšími evropskými hrozbami. O několik desetiletí později se španělsky mluvícím politickým vůdcům z východu podařilo získat nezávislost na Španělsku (1844) a vytvořit tehdy dominikánský stát s nejasnými hranicemi. Občasné spory o územní nároky pokračovaly po celé devatenácté století a až v roce 1929 bylo mezi oběma státy dosaženo všeobecné dohody, která určila přesnější hranice, jež přetrvávají dodnes (Valdez, 2015, s. 44-45). Celková délka hranice mezi oběma státy měří 395 km a je tvořena řekami, hřebeny, přímkami a silnicemi. V mnoha oblastech je hranice jasně patrná na satelitních snímcích kvůli odlišným zemědělským postupům a značnému odlesnění na haitské straně (Sovereign Limits, 2023).

Aktuální haitská krize však eskalovala do situace, kdy se dominikánské elity rozhodly nekontrolovatelnou migraci řešit absolutním zabráněním, tedy výstavbou hraničního plotu, jenž by migraci pomohl lépe redukovat. Výstavbu zahájil současný dominikánský prezident Luis Abinader s cílem kontrolovat obchodní výměnu, migraci, obchod se zbraněmi, obchod s lidmi a další faktory stanovené dominikánskou vládou (Bonilla, 2022, s. 22). Podle údajů předního Dominikánského deníku *Diario Libre*, však výstavba části hraničního oplocení začala už začátkem roku 2019 za vlády Danila Mediny (*Diario Libre*, 2022).

Podle nezávislého deníku *Haiti Libre* oznámil dominikánský ministr obrany Carlos Díaz Morfa, že proces výstavby první fáze, která činí na délku 54 kilometrů (zahájena 20. února 2022 v provincii Dajabón), postupuje zrychleným tempem. Součástí projektu

jsou podle něj i budované strážní věže a jedná se o nejdůležitější dílo z hlediska bezpečnosti, jaké kdy bylo na celé hranici provedeno. Vedoucí projektu Tony Maríñez pak uvedl, že dělníci neúnavně pracovali každý den od 7:00 do 18:00 hodin (Haiti Libre, 2022). Výstavba zdi však ve skutečnosti probíhá pomalu a má zpoždění. Podle vládních odhadů bude její výstavba stát přibližně 32 milionů dolarů a bude pokrývat asi 106 mil z 240 mil dlouhé hranice mezi oběma zeměmi, přičemž velké úseky hranice zůstanou neoplocené (Cronkite News, 2023).

Zvláštním faktem je i určitá neústupnost dominikánských elit, které jsou ve svém jednání nekompromisní a bourají dokonce i domy, které stojí přímo na hranicích. Objekty, jež brání výstavbě bariéry vláda označuje červenými kódy a postupně je v zájmu vlastní bezpečnosti demoluje (France 24, 2023). Vládní postupy zároveň ignorují ekologické parametry výstavby. Rojas například upozorňuje i na ignoraci projektů, které se snaží poukázat na ekologické záležitosti, které jsou v rozporu s bezpečnostním diskurzem Abinaderovi vlády (Rojas, 2023).

Zed' se proto v očích mnoha odborníků jeví jako nic neřešící plán, který může vztahy Dominikánské republiky a Haiti ještě více zhoršit. Ať už jsou názory na její výstavbu jakékoli, jedná se o jeden z mnoha zásadních faktorů, který značně ovlivnil diskurz a vnímání dominikánské vlády ve světě. V kontrastu s obdobným případem na jižní hranici Spojených států s Mexikem, se poukazuje na nedodržování lidských práv a zhoršení podmínek Hait'anů, kteří jsou tak utlačováni i za pomoci násilí.

Výzkumná část

4. Metodologie

Vzhledem k náročné proveditelnosti kvalitativního výzkumu a bez empirické zkušenosti z oblasti ostrova Hispaniola, se autor rozhodl přistoupit k problému skrze deskriptivní popis dané reality. Pro tento výzkum proto byla využita metodika deskriptivní případové studie podle R. K. Yina, která popisuje daný případ z vícero perspektiv.

Výhodou takové studie je například stanovování nových hypotéz v průběhu zkoumání dané problematiky, zejména při sběru dat, kdy se daná teorie mění v závislosti na nových poznacích. Taková strategie je i více flexibilní a pomáhá na případ pohlížet z vícero úhlů. Nicméně reliabilita takového výzkumu je mnohem nižší (Yin, 2009). V kontextu málo probádané oblasti migrace na ostrově Hispaniola se autorovi tato strategie zdá nejlepším možným řešením, jelikož na základě ní může ve výsledku přinést více podnětů v rámci závěrů výzkumu.

Autor si skrze studii událostí ve zkoumaném období stanovuje zásadní milníky, na kterých následně zhodnocuje přístupy Dominikánské vlády v celkem třech obdobích, kdy u moci v Dominikánské republice stáli tři prezidenti, a to v období mezi lety 2010 a 2021. Konkrétně se jedná o prezidenty Leonela Fernandéze, Danila Medinu a Luise Abinadera. Tato část představí zásadní momenty ve změnách migračních politik vůči haitskému obyvatelstvu. Ačkoli se autor chtěl původně věnovat pouze vytyčenému jedenáctiletému období, nakonec usoudil, že bude vhodné popsat i zásadní události, které se staly v uplynulém roce 2022.

Výzkum zároveň předem zahrnuje i sběr a sumarizaci doposud neucelených dat o Haitřanech v Dominikánské republice. Sběr dat byl proveden, podle uvážení autora, z relevantních zdrojů, které sice nedávají obrázek o kompletní haitské populaci v Dominikánské republice, nicméně alespoň částečně nastíní vývoj v číslech, který může být užitečný pro další výzkumné práce. V kombinaci s interpretací těchto dat pak dojde k porovnání s analyzovanými událostmi ve zkoumaných letech.

4.1. Limity přístupu a absence datových souborů

Nejprve tedy v číslech autor představuje stav Haitských obyvatel v Dominikánské republice před tragickým zemětřesením z kraje roku 2010. V prvé řadě je třeba uvést fakt, že data světových organizací jako je Světová banka, OSN a Institut pro migrační politiku (Migration Policy Institute) jsou často ve vzájemném rozporu s údaji, které předkládají nejrůznější neziskové organizace. Je to dáno především náročně proveditelným průzkumem, který nezvládá pokrýt tak velké množství přistěhovalců, jejichž legální status závisí na nastavení politiky Dominikánské republiky a tamních elit.

Údaje, které v následujících kapitolách autor prezentuje, jsou vybrány na základě průzkumů zmíněných světových organizací, které lze považovat za relevantní, ač mapují pouze legálně přítomné haitské obyvatelstvo v Dominikánské republice. Je proto třeba počítat s tím, že značná část haitských migrantů žije v zemi nelegálně, což je pro kontext tohoto výzkumu důležité i s ohledem na přístupy dominikánské vlády k otázce nabití občanství.

V poslední řadě je nutné zmínit, že ačkoli se měla práce původně zaměřit také na integraci Hait'anů v Dominikánské republice, její výzkum nebude proveden. Důvodem je absence konkrétních vládních programů, které v Dominikánské republice zastupují především neziskové organizace hájící práva haitských komunit.

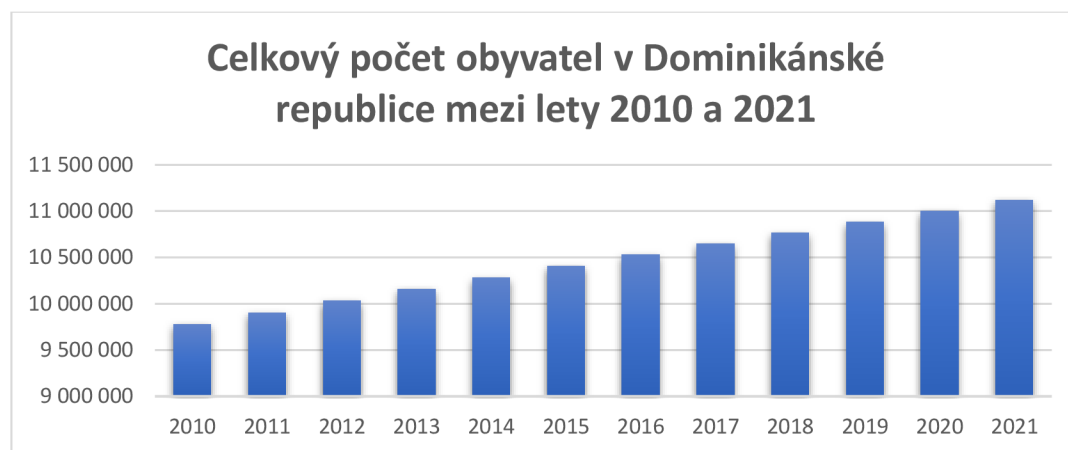
Vzhledem k tomu, že by se do tématu tak dostala další z celé řady proměnných složek (například občanská společnost a neziskové organizace), autor toto téma raději ponechává dalším výzkumům do budoucna. Data z této oblasti nelze v současné době na dálku shromáždit a jakýkoli budoucí výzkum se bude potýkat s řadou mezer v této problematice, ke které je zapotřebí především terénního výzkumu přímo na Hispaniole.

4.1.2. Vývoj migrace a popis dat.

Před rozborem jednotlivých fází prezidentských období (mezi lety 2010 a 2021) je potřeba si představit vývoj migrace z Haiti do Dominikánské republiky v číslech. Před tímto výzkumem sice neexistovala souhrnná data, která by jasně definovala počet haitských migrantů v sousední zemi v jednotlivých jedenácti letech. Nicméně na základě průzkumů a databází organizací Světová banka, OSN a Institutu pro migrační politiku (Migration Policy Institute) autor předkládá zpracovaná dostupná data z let 2010, 2015, 2019 a 2020, která slouží k lepší orientaci vývoje počtu příslušníků haitské národnosti na území Dominikánské republiky. Sesbíraná data jsou představována v tabulkách 3 a 4 níže.

Pro lepší demografické porozumění jsou zde níže prezentovány také tabulky 1 a 2, které značí vývoj celkové populace v Dominikánské republice a stav čisté migrace ve zkoumaném období. Právě tabulka číslo 2 vyčísluje rozdíl mezi přistěhovalými a vystěhovalými jedinci na území Dominikánské republiky v jednotlivých zkoumaných letech. Tento údaj je však průměrným odhadem na základě dat OSN.

Tabulka 1

Zdroj: Světová banka (The World Bank) 2023.

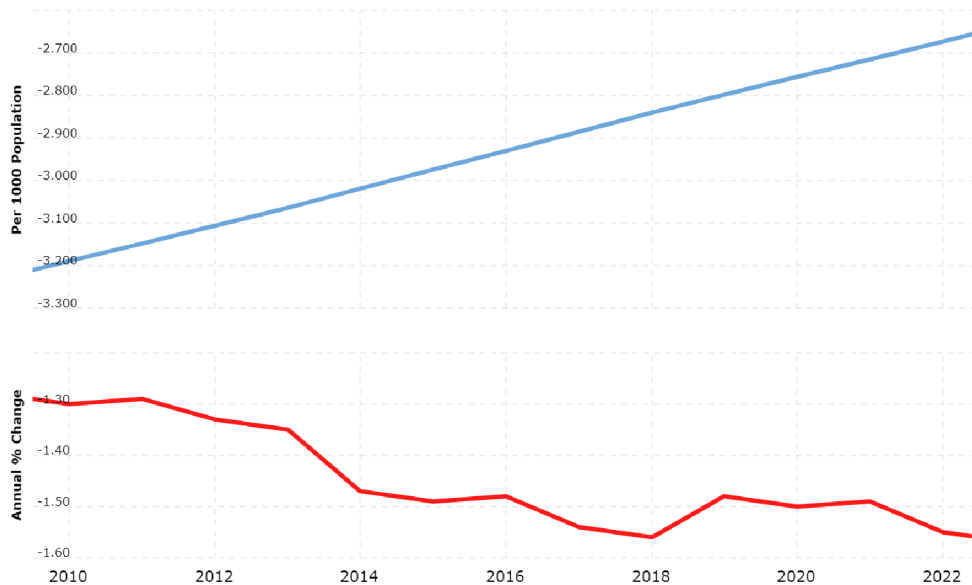
Jak si můžete všimnout hned v tabulce 1, počet obyvatel v Dominikánské republice se mezi zkoumanými lety poměrně výrazně zvýšil. Zatímco v roce 2010 měla Dominikánská republika 9 775 755 obyvatel, v roce 2021 byl počet 11 117 873. Vzhledem k tomu, že podle dat Organizace spojených národů (2023) se porodnost

v zemi plynule snižuje (v rámci setin procenta), tento údaj značí nárůst přistěhovaných obyvatel v zemi.

Pro zajímavější přehled je tato část doplněna i o zmíněnou tabulku 2, která popisuje vývoj tzv. migračního salda. V tabulce můžeme vidět lineární nárůst počtu přistěhovaných jedinců vůči emigrujícím. Ač je v Dominikánské republice stále přítomný trend vysokého počtu emigrovaných jedinců, tento graf potvrzuje i zvýšenou míru migrace do země.

Tabulka 2

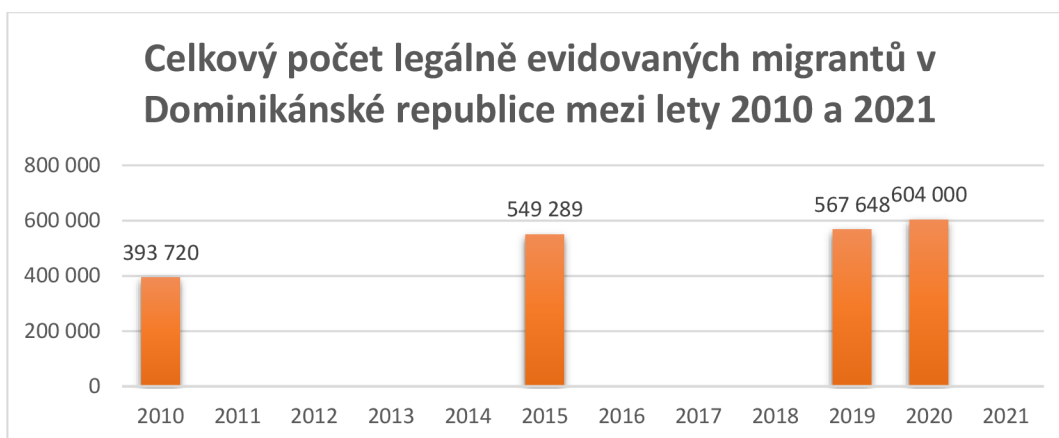
Graf čisté migrace v Dominikánské republice (migrační saldo) na tisíc obyvatel. Modrá lineární křivka značí zvyšující se počet přistěhovalců vůči emigrujícím. Červená křivka pak popisuje roční procentní změnu tohoto rozdílu.

Zdroj: Organizace spojených národů (2023).

Ostatně pokud se podíváme na tabulku 3, můžeme zde na základě relevantních dat zaznamenat potvrzený fakt o zvýšené migrační tenzi. V roce 2010 se počet migrantů žijících v Dominikánské republice rovnal číslu 393 720. V roce 2015 pak číslo narostlo na 549 289 a v roce 2019 na 567 648. V roce 2021 pak počet migrantů, dle doplněných údajů Institutu pro migrační politiku, činil již 604 000.

Tabulka 3

Zdroj: OSN 2019 a Institut pro migrační politiku (Migration Policy Institute) 2020

Zvláště bych se pozastavil nad tabulkou 4, která doplňuje údaje o celkovém počtu Haitianů v Dominikánské republice, který je pro analýzu výzkumu zásadní. Data v tabulce byla doplněna ze tří zdrojů, přičemž každý z nich prezentuje jiná barva sloupce. Modré sloupce jsou údaje z databáze Organizace spojených národů, fialový sloupec prezentuje data roku 2020 organizace Migration Policy Institute a zelené sloupce jsou údaje národních výzkumů EMI Dominikánské republiky, jež byly vůbec poprvé v historii země provedeny v letech 2012 a 2017.

Tabulka 4

Zdroj: OSN (2019), Migration Policy Institute (2020), EMI (2012 a 2017)

K roku 2010 se počet haitských migrantů v Dominikánské republice rovnal 311 969, tedy 79,2 procentům všech migrantů v zemi. O pět let později narostl počet Hait'anů na 475 084 a s tím se zvýšil i poměr haitských migrantů v DR na 86,4 procenta. Rok 2019 mapuje počet 491 013, přičemž poměr haitských migrantů v zemi zůstává na 86,4 procentech. Naopak poslední dostupný údaj z roku 2020 sice naznačuje nárůst haitských přistěhovalců na 496 000, v kontextu celé přistěhovalecké populace však dochází k poklesu haitských migrantů v rámci přistěhovaleckého celku na 82,1 procent. V rámci celostátní populace pak haitští přistěhovalci tvořili v roce 2020 4,5 procent obyvatel DR.

S ohledem na údaje v tabulce, lze určitě zmínit i historicky první dva výzkumy v oblasti sčítání lidu Národního statistického úřadu (ONE) v Dominikánské republice, které proběhly v letech 2012 a 2017. Data z těchto výzkumů jsou v tabulce vyznačena zelenými sloupci. Průzkum z roku 2012 ukázal, že v zemi žije 458 233 haitského původu. Historicky druhé a doposud poslední sčítání lidu z roku 2017 pak ukázalo nárůst čísla na 497 825 obyvatel. Na základě všech zpracovaných dat proto můžeme pozorovat, s drobnou odchylkou v roce 2017, poměrně plynulý nárůst legálních migrantů v zemi.

Na základě srovnání dat z tabulek výše a tohoto nezávislého národního výzkumu, se údaje zdají být relevantnějšími pro následnou interpretaci vývoje migrační politiky na příkladu třech prezidentských období. Ač je třeba je brát s rezervou, můžeme u nich sledovat snížení migrační tenze po roce 2012, kdy se v následujících letech počet legálních migrantů v DR zvyšoval v rámci několika desetitisíců. Naopak největší migrační vlnu evidujeme mezi lety 2010 a 2012, kdy došlo k nárůstu o téměř 150 000 přistěhovalců.

4.2. Přístupy prezidentů Dominikánské republiky v období mezi lety 2010 – 2021

Pro analýzu prezidentských období Leonela Fernandéze, Danila Mediny a Luise Abinadera byla využita řada vědeckých a novinových článků, od větších mezinárodních médií po lokální deníky a noviny.

Ústava Dominikánské republiky stanovuje prezidentský mandát na čtyři roky. Ve zkoumaném období proto evidujeme poslední dva roky vlády Leonela Fernandéze. Následuje dlouhé osmileté období Danila Mediny, který v roce 2016 obhájil svůj mandát. Závěrečné období pak charakterizuje vláda současného prezidenta Luise Abinadera. V rámci jeho období tato práce analyzuje i stav po roce 2021 do začátku roku 2023. Autor tak nakonec učinil navzdory primárně sledovanému období v letech 2010 až 2021. Důvodem je fenomén výstavby hraničního plotu mezi Dominikánskou republikou a Haiti, která započala začátkem roku 2022 a v posledních měsících vzbuzuje emoce a mezinárodní reakce.

4.2.1. Leonel Fernández (2010 - 2012)

První zkoumané období mapuje prezidentský mandát Leonela Fernandéze, jenž nastoupil do funkce úřadu v srpnu 2008 a odkroutil si tak svůj již druhý čtyřletý mandát do roku 2012. Kandidoval tehdy s podporou středo-levicové strany Dominican Liberation Party (PLD).¹

Jeho vládu definuje především zásadní změna ústavy v roce 2010, kterou jsem nastínil již v kapitole o „současném stavu“ politiky Dominikánské republiky vůči Hait'ánům. Svůj díl na této změně měla právě zvýšená migrační vlna z Haiti do Dominikánské republiky po událostech z ledna roku 2010, kdy došlo k masivnímu zemětřesení. S ohledem na značný nárůst haitských přistěhovalců mezi lety 2010 a 2012 je patrné, že vláda Leonela Fernandéze začala podnikat razantní kroky ke zpřísnění migrační politiky vůči haitským obyvatelům.

Jen krátce pro rekapitulaci: Před rokem 2010 ústava obecně přiznávala občanství každému, kdo se v zemi narodil, s výjimkou dětí zahraničních diplomatů a osob v "tranzitu". Tyto osoby v tranzitu jsou popisovány jako cizinci, kteří vstupují do země především za účelem cesty do jiné země. Tento status se začal udělovat v 90. letech 20. století, nicméně právě pozměněná ústava v roce 2010 způsobila to, že všichni obyvatelé na území Dominikánské republiky bez dokladů, budou definováni jako

¹ V současné době je jejím lídrem.

"osoby v tranzitu". To ovšem znamenalo, že Hait'ani, kteří se v zemi narodili rodičům bez dokladů, museli, dle práva, během desetidenní lhůty opustit zemi. To ovšem nebyl jediný zásadní krok Leonela Fernandéze v anti-migrační politice (The New York Times, 2011).

Ve snaze dosáhnout řešení migrační otázky, se totiž koncem roku 2011 nový zákon o migraci a občanství ratifikoval. Jeho součástí byla řada sporných bodů. Jedním z nejspornějších se stalo nařízení, které zakazuje rodičům zapsat děti do školy, pokud nemají průkaz totožnosti. Zákon také zřídil povinnost pro cizince, aby se v případě pracovních poměrů prokázali povolením k pobytu v zemi. Společnosti, které často zaměstnávají právě nelegální haitské přistěhovalce, pak zákon důrazně varuje a říká, že pokud bude jakákoli společnost zaměstnávat ilegální imigranty, bude potrestána vysokou pokutou. Pro značnou část společností, které zaměstnávají právě Hait'any, to představuje další z celé řady problémů (Girón, 2012).

Tyto snahy vedly právě k "regulaci" migrace a mimo jiné nutí přistěhovalce platit daně a podstupovat lékařské prohlídky, což také klade překážky přistěhovalcům, byť zdánlivě motivované správnými úmysly. Podnikatelské skupiny, haitské velvyslanectví a organizace na ochranu lidských práv tehdy uvedly, že nový zákon bude mít na haitskou komunitu traumatizující dopad.

Krom těchto zásadních právních kroků jsou také věcné údaje o deportaci Hait'anů v období vlády Fernandéze. Krátce po zemětřesení z kraje roku 2010 vláda uzavřela hranice kvůli obavám ze šířící se cholery, která na Haiti po přírodní katastrofě proběhla. V té době ovšem na druhou stranu vláda Dominikánské republiky zcela pozastavila deportaci ilegálních haitských přistěhovalců. Začátkem roku 2011 však Dominikánská vláda, přes nezlepšený stav na Haiti v oblasti postižení zemětřesením a šířením cholery, opět začal s deportací. Podle údajů dominikánské Koalice za práva migrantů, v témže roce deportovala Dominikánská vláda 40 071 haitských přistěhovalců. Naopak o rok později (2012) se toto číslo snížilo na počet 3 006 (Martínez, Pelletier, Charpentier, 2018).

4.2.2. Danilo Medina (2012 – 2020)

Po zjevně restriktivním období v závěru Fernandézova mandátu, nastupuje v srpnu roku 2012 do prezidentského úřadu Danilo Medina, jehož vláda potrvá dalších osm let.² Toto období reflektuje především jedna zásadní změna v politice haitských přistěhovalců.

Po více jak roce jeho vlády došlo 23. září roku 2013 k významné změně, když Ústavní soud Dominikánské republiky nově stanovil pravidla pro osoby v tranzitu. Soud stanovil, že potomci nelegálních přistěhovalců z Haiti, kteří se narodili v Dominikánské republice po roce 1929 a nemají alespoň jednoho z rodičů dominikánské krve, spadají také do kategorie lidí v tranzitu. Tímto rozhodnutím bylo prakticky odebráno, a to ze dne na den, dominikánské občanství přibližně 210 000 osob, což vyvolalo kritiku u organizací pro lidská práva a také zahraničních arbitrů. Stanovená hranice na rok 1929 fakticky vrátila situaci o téměř jedno století zpátky, kdy v tomto roce došlo k finálnímu ustálení hraniční linie mezi Dominikánskou republikou a Haiti, jež platí dodnes (Reuters, 2013).

Přitom je poněkud paradoxní, že ještě před aplikací zákona se první polovina roku 2013 nesla v duchu dialogů o právu na státní občanství v DR. Tyto dialogy koordinovala koalice organizací občanské společnosti a tamních univerzit za účasti mezinárodních odborníků. Dialogy zahrnovaly setkání na vysoké úrovni s právníky, návštěvy dotčených komunit, setkání s dominikánským Kongresem a mezinárodní sympozium k dané problematice. Následně pak na základě řady demonstrací v první polovině roku 2013 došlo i k dialogu protestujících se zástupci Kongresu. Ani tyto snahy však nezabránily aplikaci nekompromisního rozhodnutí na konci září, jenž naděje Hait'anů na dosažení práv zhatilo (Wooding, 2018).

V souvislosti se zákonem dominikánské úřady, pod tlakem mezinárodních organizací jako Organizace amerických států nebo Human Rights Watch, stanovily povinnou evidenci pro všechny migranty bez výjimky. Tato evidence zároveň měla za určitých podmínek poskytnout části haitským příslušníkům právo na občanství. Týkalo se to

² Ze strany Dominican Liberation Party, podobně jako Leonel Fernandez.

zejména osob, které se v Dominikánské republice narodili a nemají v zemi rodiče ani nikoho z dalších příbuzných. Podle deníku The New York Times zde došlo k situaci, kdy Organizace na ochranu lidských práv odhadovala 200 000 takových případů, které mají nárok na přidělení občanství. Dominikánské elity přitom tvrdili, že takových případů je nanejvýše kolem 24 000 (BBC, 2015).

Podle článku Foreign Policy in Focus Danilo Medina prohlásil, že k masovým deportacím nebude docházet a dokonce vydal moratorium na vyhoštění do června 2015. Od té doby však bylo oficiálně deportováno asi 14 000 lidí spolu se 70 000 dalšími, kteří odešli "dobrovolně". I během moratoria se však objevovaly zprávy o souhrnném vyhoštění lidí pouze na základě jejich vzhledu (FPIF, 2016).

Řešení situace migrace na Hispaniole tak nadále nenabíralo reálných obrysů. Medinova vláda ve své nastavené politice neustoupila a pod tlakem neziskových organizací, občanské společnosti a mezinárodních společenství musela dělat kompromisy a ospravedlňovat své postoje.

Ačkoli byla Medinova vláda pod tlakem, podle informací deníku Diaro Libre se zdá, že koncem Medinova funkčního období začala pracovat na plánu pro regulaci haitské migrace ještě před zemětřesením v roce 2021. Podle článku dominikánského deníku Diaro Libre z února roku 2022 se totiž Medinova vláda zasadila o započetí plánu na výstavbu hraničního plotu podél celé hranice již na začátku roku 2019. Tato informace je zajímavým zjištěním, protože valná většina zahraničních médií a publikací hovoří o výstavbě plotu jako o plánu prezidenta Luise Abinadera, jehož přístup analyzuje následující kapitola.

Podle Diaro Libre bylo za vlády Danila Mediny postaveno až 23 kilometrů hraniční bariéry. Stalo se tak na hraničních přechodech v provincii Elías Piña a Independencia. Výstavba obvodového plotu v Elías Piña byla zahájena počátkem března 2019 jako součást celního stanoviště na tomto hraničním přechodu. Jeho stavba vyvolala následně incident, kdy se na místě výstavby střetla skupina Hait'anů s dominikánskými vojáky. Hait'ané údajně tvrdili, že toto dílo je stavěno na pozemku, který jim patří. V rámci konfliktu došlo i ke střelbě, přičemž byl jeden z Hait'anů zabit.

Pod vlivem napětí, které tato událost vyvolala, zahájily orgány obou zemí vyšetřování. Na konci tohoto vyšetřování haitský ministr vnitra potvrdil, že pozemek, na němž se stavělo, skutečně patří Dominikánské republice.

Další část oplocení v hraniční provincii Independencia se následně začala stavět až koncem roku 2019. Výsledkem bylo 17 kilometrů šestimetrového hraničního plotu. „Výstavbu provádí armáda diskrétně, bez jakýchkoli větších oznámení ze strany dominikánských úřadů, jejichž cílem je kontrolovat nelegální přistěhovalectví, jakož i omezit pašování, obchod se zbraněmi, obchod s drogami a krádeže vozidel i hospodářských zvířat,“ píše se v článku. (Diari Libre, 2022).

4.2.3. Luis Abinader (2020 – 2021, současnost)

Jak jsem již nastínil v předchozích odstavcích, význačnou agendou současného prezidenta Luise Abinadera se stal boj proti haitské migrační vlně, který opět zintenzivnil po dalším tragickém zemětřesení v srpnu roku 2021. Abinader nastoupil do prezidentského úřadu 16. srpna roku 2020, tedy v době, kdy se Hispaniola začala potýkat s problémy způsobenými celosvětovou pandemií Covid-19.

Krátce po svém zvolení v rozhovoru pro CNN en Español prohlásil, že Haitťané, kteří přijedou do Dominikánské republiky, budou muset mít pracovní povolení a během jeho vyřízení budou nuceni se vrátit do své země. Podle deníku Dominican Today v rozhovoru též uvedl, že bude spolupracovat s haitskými úřady při řešení problémů na hranicích, jako je pašování a nelegální obchodování s Haitťany. „To, co budeme dělat, je dodržovat zákon, imigrační zákon, jako ho dodržuje každá země, jako ho dodržují Spojené státy, jako ho dodržuje každá organizovaná společnost,“ prohlásil, čímž do určité míry situaci přirovnal k událostem na mexicko-americké hranici. Zdůraznil také, že dominikánská vláda je odhodlána prosazovat zákony a spolupracovat s Haitťany, protože sdílejí stejný ostrov. Zároveň však upřednostnil zájmy Dominikánců před haitskou společností (Dominican Today, 2020).

V únoru roku 2021 Luis Abinader oznámil svůj ambiciózní plán na výstavbu hraničního plotu o délce 380 kilometrů podél celých hranic s Haitskou republikou.

Podle BBC řekl, že bariéra pomůže omezit nelegální imigraci, drogy a tok odcizených vozidel mezi dvěma zeměmi. Ve svém projevu v Kongresu také uvedl, že během dvou let chce jeho vláda ukončit vážné problémy nelegálního přistěhovalectví, obchodu s drogami a pohybu kradených vozidel (BBC, 2021).

Podle zprávy agentury AP z prosince 2021, jen za první rok Abinaderovy vlády došlo k vyhoštění přes 31 000 haitských migrantů. Abinader také pozastavil program studentských víz pro Haitřany a zakázal společnostem využívat více než 20 procent pracovní síly migrujících pracovníků. Migrantům také nařídil, aby zaregistrovali své místo pobytu. Nutno podotknout, že zvýšené napětí mezi Haiti a DR vyvolal také atentát na Haitského prezidenta Jovenela Moise v červenci 2021. Od té doby přebral, a to až do dnešních dnů, jeho křeslo prozatímní prezident Ariel Henry. V kontextu druhého tragického zemětřesení za posledních 11 let se z Haiti stala oblast bezvládní, kterou ovládají ozbrojené gangy.

Tvrký přístup vůči migraci pocítili i samotné neziskové organizace. Například William Charpentier, národní koordinátor neziskové organizace National Roundtable for Migration and Refugees, prohlásil, že takový přístup Dominikánské vlády ještě nezažil a že se k nim vláda chová, jako by byli ve válce (AP, 2021).

V souvislosti s narůstajícím počtem deportovaných Haitřanů, započal Abinader v únoru roku 2022 výstavbu plánované bariéry podél hranic a tvrdil, že první fáze projektu (úsek o délce 164 kilometrů) bude dokončena během devíti měsíců. Součástí projektu byla také výstavba 70 strážních věží a 41 přístupových bran pro hlídkování. Zpřísnění kontroly migrace zde bylo zcela evidentní (Aljazeera, 2022).

Začátkem listopadu 2022 pak došlo k ještě přísnějším restrikcím ze strany DR. Luis Abinader v té době vydal dekret, v němž vyzval ke zpřísnění vymáhání dodržování migračních protokolů a k vytvoření policejní jednotky, která bude vyšetřovat cizince žijící na "nelegální půdě".

Tato zpráva znepokojila jeho kritiky, kteří upozornili, že tyto plány jsou v rozporu s výzvou OSN, aby země nevracela své občany na Haiti kvůli chronickému násilí gangů. Samotná OSN skrze komisaře pro lidská práva, Volkera Turka, též v listopadu vyzvala

Dominikánskou republiku, aby zastavila deportace Hait'anů s odkazem na násilí a systematické porušování lidských práv v jejich vlasti. Na to Luis Abinader reagoval slovy, že tyto připomínky považuje za nepřijatelné a nezodpovědné a dodal že úřady deportace zvýší. Své obavy vyjádřil i Ariel Henry, který je velmi znepokojen s probíhajícími masovými deportacemi Hait'anů zpět do země (Reuters, 2022).

Podle prohlášení Jean Bonheur Delva, vedoucího pracovníka Národního úřadu pro migraci, z poloviny listopadu 2022, bylo za uplynulé poslední tři měsíce deportováno na 50 000 osob haitského původu. Početné deportace nyní probíhají dále a neziskové organizace poukazují mj. na nelidský přístup Abinaderovy vlády k těhotným haitským uprchlicím. Situace se tak jen nadále zhoršuje (Washington Post, 2023).

4.2.4. Pokřivené vztahy

Na základě zpracovaných informací se zdá, že právních restrikcí vůči haitskému obyvatelstvu ze strany dominikánského státu za posledních 13 let významně přibylo a přibývá. S ohledem na výrazný nárůst počtu evidovaných Hait'anů mezi lety 2010 a 2012, způsobeným především přírodní katastrofou na Haiti, avšak i celkovou tamní situací, započala vláda Leona Fernandéze podnikat první razantní kroky v rámci protihaitských restrikcí, jež do dnešních dnů jen přibývá.

Ačkoli byli prezidenti Fernandéz i Medina ochotni tvořit dialog s haitskými komunitami, svou agendu obhajovali jako nutnou kvůli zachování bezpečnosti v zemi. Zatímco Fernandéz započal anti-haitskou politiku skrze ubírání práv čerstvě narozeným, Medina agendu posunul na odebrání práv haitských obyvatel, kteří v Dominikánské republice již byli evidováni jako Dominikánci.

V souvislosti s koncem Medinovy vlády je třeba poukázat na činnosti ohledně výstavby plotové bariéry. Zdá se, že plány na plnou kontrolu migračních toků měly dominikánské elity ještě tři roky před oficiálním zahájením Abinaderova plánu na výstavbu kompletní hraniční bariéry podél celých hranic DR s Haiti. Tento středo-pravicový politik, na rozdíl od svých předchůdců, od prvních dnů ve funkci stanovil jasný proti-haitský diskurz.

Jeho ambiciózní plán na výstavbu hraniční bariéry v současné době omezuje Haitřany, zmítané krizí, ve vlastním státě a případné dialogy s přistěhovalci se zdají být v nedohlednu. Kontrola migrace se stala jedním ze zásadních problémů DR a v rukou vlády Luise Abinadera to prozatím nevypadá, že by se měly podmínky pro Haitřany zlepřovat. Je však do budoucna otázkou, jakým směrem se bude anti-haitský diskurz dále ubírat.

Při pohledu na zpracované informace lze říci, že Dominikánská republika provedla mezi lety 2010 až 2021 několik zásadních změn, které postupně vyvrcholily bloádou země před Haitřany. Je však otázkou, jak intenzivní byly migrační toky v jednotlivých letech. Na základě statistik počtu Haitřanů v Dominikánské republice totiž nelze konkrétně určit, kolik z nich bylo nových přistěhovalců a kolik migrantů pobývalo v DR ještě před rokem 2010.

Bohužel, v současné době neexistují ani data o migraci Haitřanů z minulého roku (2022). Na základě zvýšených počtů deportací v průběhu Abinaderovy vlády se však zdá, že počet haitských obyvatel v zemi má vláda prozatím pod relativní kontrolou. S finální dostavbou plotové bariéry navíc lze očekávat, že přístup Haitských migrantů k azylu či občanství v DR bude stále více komplikovanější.

Závěr

Tato práce si předem kladla za cíl potvrdit či vyvrátit hypotézu o imigrační politice Dominikánské republiky vůči Hait'ánům ve zkoumaném období mezi lety 2010 až 2021. Předem stanovený předpoklad, že se v té době politika Dominikánské republiky kontinuálně zpříšňovala nám výzkum částečně potvrzuje na základě vývoje právních podmínek pro Haitské obyvatelstvo. Na základě analýzy dostupných článků se agendy prezidentů Fernandéze, Mediny a Luise Abinadera postupem času skutečně zpříšňovaly, za což do značné míry mohou zvýšené migrační toky v letech 2010 a 2021 po dvou zemětřeseních, které devastovaly haitskou část ostrova Hispaniola.

Výzkum však ukazuje, že charakter imigračních politik Dominikánské republiky je značně rozmanitý a ačkoli sledujeme nárůst restriktivních změn ve zkoumaném období, zároveň nám dochází k nárůstu počtu Hait'ánů v DR. Děje se tak i mezi lety 2019 a 2020, kdy politika Dominikánské republiky započala plán na výstavbu hraničního plotu podél hranic. V tomto kontextu je však třeba určitě zmínit faktor haitské porodnosti v DR, která může dosahovat výrazných plusových čísel. Nicméně vzhledem k absenci přesných a základních dat o haitské minoritě v zemi, nelze očekávat, že by data o porodnosti Hait'ánů v zemi existovala ve věrohodné podobě.

Pokud tedy máme zhodnotit stanovenou hypotézu, lze říci, že Dominikánská republika svou politiku v letech 2010 až 2021 skutečně kontinuálně zpříšňovala. Kromě případů, kdy poskytla humanitární pomoc haitským uprchlíkům v době po zemětřeseních, zůstala proti-haitská migrační agenda neústupná. Dominikánské vlády sice pod tlakem mezinárodních pozorovatelů poskytly uprchlíkům zvláštní program na registraci, po níž mohli někteří za určitých podmínek nabyt dominikánského občanství, vysoké počty deportací a právní úpravy však hovoří spíše jednoznačně proti Hait'ánům.

Se samotnou hypotézou se pojí i zodpovězení výzkumné otázky, která zní: Jakým způsobem přistupovala Dominikánská republika k haitským obyvatelům v období vlád prezidentů Leonela Fernandéze, Danila Mediny a Luise Abinadera skrze migrační politiku?

Práce definovala tři zásadní body u každého z politiků. Zatímco Leonel Fernández, ve snaze zabránit masivnímu nárůstu migrantů v zemi mezi lety 2010 až 2012, zrušil práva novorozelým Hait'ánům, Danilo Medina následoval tento krok v roce 2013 rozhodnutím o zrušení občanství lidem, kteří se narodili po roce 1929 a nemají alespoň jednoho z rodičů dominikánské příslušnosti, tedy prakticky všem těmto žijícím jedincům. V kontextu vlády prezidenta Mediny je důležité připomenout, že ve sledovaném úseku dokázal obhájit svůj prezidentský mandát. To naznačuje také většinový souhlas Dominikánců s proti-haitským postojem vlády.

Po roce 2020 pak lze, s nástupem Luise Abinadera do úřadu, sledovat příklon k jasnějšímu anti-haitskému diskurzu skrze dekret nutící pracující Hait'any prokazovat se pracovním povolením a především realizací plotové bariéry podél hranic. Luis Abinader ve svém diskurzu od počátku funkčního prezidentského období nepolevil a naopak se zdá, že ve své nastavené politice hodlá nadále pokračovat.

Jedním ze zjištění práce je také rozmanitý charakter Haitské migrace. Ta není pouze jen dočasná, či návratová, jak popisuje Zolberg ve své práci *The next waves: migration theory for a changing world*. Jak se ukazuje, část migrantů mířila po roce 2010 do Dominikánské republiky s motivem se dlouhodobě a pevně usadit. Na druhé straně se však v tomto roce odhaduje vysoký počet uprchlíků, kteří se po částečné stabilizaci situace na Haiti do rodné země vrátili.

S ohledem na nízkou bezpečnost a série tragických zemětřesení lze haitskou migraci, podle Salese, považovat za nucenou i dobrovolnou, vzhledem velkému množství případů migrantů, kteří se vrátili, i těch, kteří zemi opouštěli nadobro s cílem usadit se v Dominikánské republice.

Zadání této práce mělo také analyzovat přístup dominikánských vlád k integrační politice vůči Hait'ánům, nicméně na základě permanentního studia pramenů a zdrojů autor v průběhu práce zjistil, že neexistují žádné přesně specifikované vládní programy na integraci migrantů v zemi. Integrační záležitost je tak čistě v rukou menších neziskových organizací v DR, které však nemají kapacitu ani moc na aplikaci plošných integračních programů pro Hait'any a zlepšení jejich podmínek v rámci začlenění do společnosti.

Z hlediska historického vývoje, který práce popisuje v teoretické části, však Dominikánská republika v první polovině 20. století ochotně přijímala haitské pracovníky. Dá se říci, že až imigrační zákon z roku 2004, jenž stanovil podmínky pro migranty a status přistěhovalců "v tranzitu", byl prvním krokem ve změně státního přístupu k Hait'ánům. S následnou zpřísnující politikou od roku 2010 pak nelze očekávat příklon ke státním integračním programům.

Autor by rád v rámci závěru této práce přiznal, že se mu, na základě podrobného studia dostupných zdrojů a přijímání nových poznatků, nakonec nepodařilo téma lépe metodologicky podchytit a konkrétněji nasměrovat. Důvodem bylo především zvolení příliš širokého tématu, při kterém autor musel pracovat s celou řadou teoretických konceptů a vedlejších příčin problematiky. Na základě nabytých vědomostí z této málo probádané oblasti, proto nakonec uznal za vhodné celou problematiku více ucelit a představit tak širší koncept problematiky vztahu mezi dvěma etnickými a kulturně rozdílnými zeměmi sdílející jeden ostrovní region.

Za významný přínos práce autor považuje především ucelení a zpracování dat o Hait'ánech evidovaných na území Dominikánské republiky. Důvodem je především fakt, že valná většina zpráv a zdrojů popisujících migraci na Hispaniole operuje pouze s odhadovanými čísly, což vytváří spletitou pavučinu dat a nepřesností. Na základě toho došlo ke sběru alespoň dostupných dat z určitých let od relevantních zdrojů organizací OSN či národního dominikánského průzkumu ONE, které značí konkrétní, nikoli odhadovaná čísla.

Vzhledem k absenci výzkumů z oblasti migrace na Hispaniole v posledním desetiletí, autor považuje za přínosné i zpracování vývoje politik DR a specifikaci jednotlivých prezidentských období. Za zásadní zjištění považuje především zahájení výstavby části hraniční bariéry již v roce 2019, kdy u moci stál ještě prezident Danilo Medina. Při pohledu na množství informací hovořící o výstavbě zdi, jako ryze plánu Luise Abinadera, tato práce tak předkládá názor do diskuze o prvotním motivu tohoto plánu. Jak se zdá, Abinader nebyl zdaleka prvním lídrem země, který chtěl tento plán realizovat.

Tento výzkum a celkové představení migrační problematiky z vícero perspektiv na Hispaniole doposud nebylo provedeno. Proto tato práce nyní může posloužit jako odrazový či výstupní můstek pro hlubší a konkrétnější bádání v rámci migračních problémů, a to nejen mezi Dominikánskou republikou a Haiti. Z hlediska specifčnosti je bezesporu zajímavá realita ohledně výstavby hraniční bariéry, kterou v současné době můžeme sledovat například na mexicko-americké hranici. Tento evidentní trend je pro akademickou sféru více než aktuální a vyzývající.

V neposlední řadě je tato práce dalším příspěvkem do tématu o migraci, ve kterém akademičtí vědci dlouhodobě nenachází názorovou shodu. Komplexní problematika migrace nadále utváří pochyby v posouzení definice migrace jako takové, což je vzhledem k jejímu někdy rozmanitému a proměnlivému charakteru pochopitelné. Nicméně právě případ Hispanioly přesně poukazuje na bohatost profilu haitské migrace, která může posloužit jako modelový příklad pro další vědecké práce a badatele, jež se snaží koncept migrace lépe popsat a definovat.

Zdroje

Literatura:

Bansak, C., Simpson, N., & Zavodny, M. (2020). *The economics of immigration*. Routledge.

Baršová, Andrea a Barša, Pavel. (2005). *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav. 308 s. ISBN 80-210- 3875-6

Bell, M. J. (2004). *Measuring temporary mobility: dimensions and issues*.

Brettell, C. B., & Hollifield, J. F. (Eds.). (2022). *Migration theory: Talking across disciplines*. Routledge.

Crassweller Robert D. *Trujillo: The Life and Times of a Caribbean Dictator*. (1966). Macmillan.

De Haas, H., Castles, S., & Miller, M. J. (2019). *The age of migration: International population movements in the modern world*. Bloomsbury Publishing.

Sales, R. (2007). *Understanding immigration and refugee policy: contradictions and continuities*. Policy Press.

Spencer, S. (2011). *The migration debate*. Policy Press.

Vědecké publikace:

Aber, S., & Small, M. (2013). Citizen or Subordinate: Permutations of Belonging in the United States and the Dominican Republic. *Journal on Migration and Human Security*, 1(3), 76–96.

Ager, A., & Strang, A. (2008). Understanding integration: A conceptual framework. *Journal of refugee studies*, 21(2), 166-191.

Alba, R., & Nee, V. (1997). Rethinking Assimilation Theory for a New Era of Immigration. *The International Migration Review*, 31(4), 826–874.

Alba, R. D., & Nee, V. (2003). *Remaking the American mainstream: Assimilation and contemporary immigration*. Harvard University Press.

Alim, H. S., Kroskrity P.V. (2020). The Field of Language and Race: A Linguistic Anthropological Approach to Race, Racism, and Racialization. *The Oxford Handbook of Language and Race*. Oxford: Oxford University Press. p. 1 – 21.

Bakewell, O. (2010). Some reflections on structure and agency in migration theory. *Journal of ethnic and migration studies*, 36(10), 1689-1708.

Barry, B. (2002). *Culture and equality: An egalitarian critique of multiculturalism*. Harvard university press.

Belfield, C., & Morris, Z. (1999). Regional migration to and from higher education institutions: Scale, determinants and outcomes. *Higher Education Quarterly*, 53(3), 240-263.

Bernard Bonilla, A. M., & Pimentel Quezada, S. G., (2022). *Impacto de la construcción de la verja perimetral en las relaciones dominico-haitianas periodo 2022* (Doctoral dissertation, Universidad Nacional Pedro Henríquez Ureña).

Bernstein Murray, Royce and Petrin Williamson, Sarah, (2011). Migration as a Tool for Disaster Recovery: A Case Study on U.S. Policy Options for Post-Earthquake Haiti. Center for Global Development Working Paper No. 255.

- Blau, Peter M., (1960). *A theory of social integration*. American journal of Sociology, 1960, 545-556.
- Cabral, Carlos Dore. (1987). Los dominicanos de origen haitiano y la segregación social en la República Dominicana. *Revista Estudios Sociales*.
- Cadwallader, M. T. (1992). *Migration and residential mobility: Macro and micro approaches*. Univ of Wisconsin Press.
- Castles, S. (1995). How nation-states respond to immigration and ethnic diversity. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 21(3), 293-308.
- Chun, E., Lo, A. (2020). Language, Race, and Reflexivity. In: ALIM, H. S. et al. (eds.). *The Oxford Handbook of Language and Race*. Oxford: Oxford University Press. p. 24-46.
- David, B. O., & Claire, Z. (2017). Migration, Transfers and Labor supply: Evidence from Haiti. *Paris School of Economics*.
- Eberle, C. (2022). Technical Report: Haiti earthquake.
- Erdal, M. B. (2013). Migrant transnationalism and multi-layered integration: Norwegian-Pakistani migrants' own reflections. *Journal of ethnic and migration studies*, 39(6), 983-999.
- Farmer, Paul, et al. (2011). Meeting cholera's challenge to Haiti and the world: a joint statement on cholera prevention and care. *PLoS neglected tropical diseases*.
- Favell, A. (2008). The new face of East–West migration in Europe. *Journal of ethnic and migration studies*, 34(5), 701-716.
- Ferris, E. (2014). *Recurrent acute disasters, crisis migration: Haiti has had it all*. In *Humanitarian crises and migration* (pp. 77-96). Routledge.
- Gidley, B., (2014). Integration. [online] *Migration: The COMPAS Anthology*.
 Dostupné z:
https://www.academia.edu/7254525/Integration_chapter_in_the_COMPAS_Migration_Anthology

Girón, C. (2012). *Wave of Haitian Migrants Causes Tensions with Dominican Republic* [online]. University of New Mexico. Dostupné z: <https://search.unm.edu/search/?q=Giron&submit=#gsc.tab=0&gsc.q=Haitian%20Migrants&gsc.sort=>

Goodman, S. W. (2010). *Integration requirements for integration's sake? Identifying, categorising and comparing civic integration policies*. *Journal of ethnic and migration studies*, 36(5), 753-772.

Gordon, M. M. (1964). *Assimilation in American life: The role of race, religion, and national origins*. Oxford University Press, USA.

Hoffman, Diane M. (2022). *White savior or local hero?: conflicting narratives of help in Haiti*. *Georgetown Journal of International Affairs*, 23.1: 99-104.

Hollinger, D. A. (2006). *Postethnic America: beyond multiculturalism*. Hachette UK.

Huntington, S. P. (2004). *The hispanic challenge. A language and power reader: Representations of race in a "post-racist" era*, 335-351.

King, Russell. (2012). *Theories and Typologies of Migration: An Overview and A Primer*. Willy Brandt Series of Working Papers in International Migration and Ethnic Relations. 12. 1-43.

Kolbe, A. R., Hutson, R. A., Shannon, H., Trzcinski, E., Miles, B., Levitz, N., Puccio, M., James, L., Noel, J. R., & Muggah, R. (2010). *Mortality, crime and access to basic needs before and after the Haiti earthquake: a random survey of Port-au-Prince households*. *Medicine, conflict, and survival*, 26(4), 281–297.

Lee, Everett S., (1966). *A theory of migration*. *Demography*, 1966, 47-57.

Martínez, Pelletier, Charpantier, (2018). *Right of Migrants in the Dominican Republic* [online]. United Nations, Human Rights Council. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/hr-bodies/upr/do-index>

Martínez, Samuel. (1999). *From hidden hand to heavy hand: sugar, the state, and migrant labor in Haiti and the Dominican Republic*. Latin American Research Review, 34.1: 57-84.

Massey, D. S., Arango, J., Hugo, G., Kouaouci, A., Pellegrino, A., & Taylor, J. E. (1993). *Theories of international migration: A review and appraisal*. Population and development review, 431-466.

McPherson, M. (2010). *'I integrate, therefore I am': Contesting the normalizing discourse of integrationism through conversations with refugee women*. Journal of Refugee Studies, 23(4), 546-570.

Méroné, Schwarz Coulange, (2019). *Haitian and Dominican-Haitian immigrants in the Dominican Republic. Changes and possible implications of profiles*. Estudios demográficos y urbanos, 269-300.

Meyers, E., (2000). *Theories of International Immigration Policy - A Comparative Analysis*. International Migration Review, 1245-1282.

Morawska, E. (2003). *Disciplinary agendas and analytic strategies of research on immigrant transnationalism: Challenges of interdisciplinary knowledge*. International migration review, 37(3), 611-640.

OECD/ILO, (2018). *How Immigrants Contribute to the Dominican Republic's Economy*, ILO, Geneva/OECD Publishing, Paris.

OECD/ILO, (2017). *Integrating migration and development in the Dominican Republic: Overview and policy recommendations*, in Interrelations between Public Policies, Migration and Development in the Dominican Republic, Paris.

Park, R. E. (1914). *Racial assimilation in secondary groups with particular reference to the Negro*. American Journal of Sociology, 19(5), 606-623.

Park, R. & Burgess, E. (1921). *Introduction to the science of sociology*. Chicago: University of Chicago Press.

- Penninx, R. (2009). *Decentralising integration policies. Managing migration in cities, regions and localities*. London: Policy Network.
- Phillimore, J. (2012). *Implementing integration in the UK: Lessons for integration theory, policy and practice*. *Policy & Politics*, 40(4), 525-545.
- Portes, A. (1997). *Immigration theory for a new century: Some problems and opportunities*. *International migration review*, 31(4), 799-825.
- Pries, L. (2015). *Teilhabe in der Migrationsgesellschaft: Zwischen assimilation und Abschaffung des Integrationsbegriffs*. *IMIS-Beiträge*, 47, 7-35.
- Rodriguez, Nadia Riley, (2019). *Creating and Marketing Nations: Visibility and Invisibility of Race in Haiti and the Dominican Republic*. Diss. Rutgers The State University of New Jersey, School of Graduate Studies.
- Sagás, E. (2017). *Report on citizenship law: Dominican Republic*.
- Sagás, E., & Román, E. (2017). *Who Belongs: Citizenship and Statelessness in the Dominican Republic*. *Geo. J. & Mod. Critical Race Persp.*, 9, 35.
- Samers, M. (2010). *Strange castle walls and courtyards: Explaining the political economy of undocumented immigration and undeclared employment*. In *Labour migration in Europe* (pp. 209-231). London: Palgrave Macmillan UK.
- Schain, M. A. (2010). *Managing difference: Immigrant integration policy in France, Britain, and the United States*. *Social Research: An International Quarterly*, 77(1), 205-236.
- Strang, A., & Ager, A. (2010). *Refugee integration: Emerging trends and remaining agendas*. *Journal of refugee studies*, 23(4), 589-607.
- Uherek, Z., Honusková, V., Ošťádalová, Š., & Günter, V. (2016). *Migrace: historie a současnost*. Občanské sdružení PANT.
- Valdez, J. R. (2015). *Representing and regimenting languages in a transnational setting: the case of the Haitian-Dominican border*. *International Journal of the Sociology of Language*, 2015(233), 41-72.

- Vaguera, Pedro, (2020). *Border Architecture: Rethinking the Future*. Diss.
- Wooding, B. (2018). *Haitian Immigrants and Their Descendants Born in the Dominican Republic*. Oxford Research Encyclopedia of Latin American History.
- Yin, Robert K. *Case study research: design and methods*. Los Angeles: Sage, 2009.
- Zhong, J. (2023) *Haiti and the Dominican Republic's Long Road to Economic Growth Divergence*.
- Zolberg, A. R. (1989). *The next waves: migration theory for a changing world*. *International migration review*, 23(3), 403-430.
- Walterová, E. (2006). *Možnosti využití případové studie ve výzkumu školy*. Současné metodologické přístupy a strategie pedagogického výzkumu. Sborník referátů 14. konference ČAPV.

Prameny a internetové zdroje:

Aljazeera, (2022). *Dominican Republic begins building border wall with Haiti* [online]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2022/2/21/dominican-republic-begins-building-border-wall-with-haiti>

Associated Press, (2021). *Dominican Republic expels, mistreats Haitians, activists say* [online]. Dostupné z: <https://apnews.com/article/dominican-republic-haiti-migrants-deported-crackdown-fb0b796b645e6c418094fe3f28298ea5>

Bagaipo, Jorge, Janoch, Emily, (2021). *How the Earthquake in Haiti Affected Access to COVID-19 Vaccine*. CARE - Fighting Global Poverty and World Hunger [online]. Dostupné z: <https://www.care.org/news-and-stories/health/how-the-earthquake-in-haiti-affected-access-to-covid19-vaccine/>

BBC, (2015). *Dominican Republic agrees to OAS migration inquiry* [online]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-latin-america-33358325>

BBC, (2021). *Dominican Republic announces plans for Haiti border fence* [online]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-latin-america-56227999>

Cronkite News, (2023). *Dominican Republic border wall promotes political division*. [online]. Dostupné z: <https://cronkitenews.azpbs.org/2023/05/08/dominican-republic-border-wall-tensions-haitian-immigration/>

CSIS, Center for Strategic and International Studies (2019). *Is Haiti a Failing State?* [online]. Dostupné z: <https://www.csis.org/analysis/haiti-failing-state>

Diario Libre (2022). *Los 23 kilómetros de muro fronterizo que ya existen* [online]. Dostupné z: <https://www.diariolibre.com/actualidad/nacional/2022/02/20/los-23-kilometros-de-muro-fronterizo/1661726>

Dominican Today, (2020). *Abinader talks tough on Haitian immigration* [online]. Dostupné z: <https://dominantoday.com/dr/local/2020/09/02/abinader-talks-tough-on-haitian-immigration/>

FPIF, (2016). *It's really happening: The Dominican Republic is deporting its haitian residents* [online]. Dostupné z: <https://fpif.org/really-happening-dominican-republic-deporting-haitian-residents/>

France 24, (2023). *Dominican government razes homes to erect wall on Haiti border.* [online]. Dostupné z: <https://www.france24.com/en/live-news/20230324-dominican-government-razes-homes-to-erect-wall-on-haiti-border>

Haiti Embassy U.S., (2023). *Data.* [online] Dostupné z: <https://www.haiti.org/haiti-at-a-glance>

Haiti Libre (2022). *Haiti - FLASH: The construction of the Dominican border wall is progressing rapidly.* HaitiLibre.com: Haiti news, nouvelles d'Haïti, actualité 7/7, diaspora, politique, insécurité, élections, économie et bien plus... [online]. Dostupné z: <https://www.haitilibre.com/en/news-37571-haiti-flash-the-construction-of-the-dominican-border-wall-is-progressing-rapidly-video.html>

International Organization for Migration, (2015) [online]. Dostupné z: https://www.iom.int/sites/g/files/tmzbd1486/files/2018-07/IOM-World-Migration-Report-2015-Overview_1.pdf

Naciones Unidas, (2022). *Breve Encuesta Nacional de Autopercepción Racial y Étnica en la República Dominicana.* Santo Domingo. September 2021. p. 22. Retrieved November 3, 2022. Dostupné z: <https://dominicanrepublic.unfpa.org/es/publications/breve-encuesta-nacional-de-autopercepcion-racial-y-etnica-en-republica-dominicana>

NCEI, Global Historical Hazard Database. NOAA National Centers for Environmental Information (NCEI) [online]. Dostupné z: <https://www.ngdc.noaa.gov/hazel/view/hazards/earthquake/event-more-info/8732>

Reuters, (2013). *Dominican court ruling renders hundreds of thousands stateless* [online]. <https://www.reuters.com/article/us-dominicanrepublic-citizenship-idUSBRE99B01Z20131012>

Reuters, (2022). Dominican Republic steps up Haitian deportations, raising tensions [online]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/americas/dominican-republic-steps-up-haitian-deportations-raising-tensions-2022-11-16/>

ROJAS, Esteban, (2023). *Dominican border wall threatens environment, mangroves*. PhD Thesis. Universidad Mayor de San Andrés. Facultad de Humanidades y Ciencias de la Educación. Carrera de Lingüística e Idiomas [online]. Dostupné z: <https://phys.org/news/2023-03-dominican-border-wall-threatens-environment.html>

Sovereign Limits. (2023). Dominican Republic–Haiti Land Boundary: *International Boundaries Database, Land & Maritime* [online]. Dostupné z: <https://sovereignlimits.com/boundaries/dominican-republic-haiti-land>

The New York Times, (2021). *As Refugees From Haiti Linger, Dominicans' Good Will Fades* [online]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2011/08/31/world/americas/31haitians.html>

The New York Times, (2011). *As Refugees From Haiti Linger, Dominicans' Good Will Fades* [online]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2011/08/31/world/americas/31haitians.html>

Washington Post, (2023). *Dominican Republic sending children, pregnant migrants back to Haiti* [online]. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/world/2023/03/16/haiti-dominican-republic-migrant-crackdown/>

Weaver, M. (2010). *Angela Merkel: German multiculturalism has 'utterly failed'*. The Guardian, 17(10) [online]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2010/oct/17/angela-merkel-german-multiculturalism-failed>

World Bank, (2023). *Dominican Republic Overview: Development news, research, data*. 301 Moved Permanently [online]. Dostupné z: <https://www.worldbank.org/en/country/dominicanrepublic/overview>

World Bank, (2023). *Haiti Overview: Development news, research, data*. 301 Moved Permanently [online]. Dostupné z: <https://www.worldbank.org/en/country/haiti/overview>

World Data (2023) [online]. Dostupné z: <https://www.worlddata.info/country-comparison.php?country1=DOM&country2=HTI>

Datové zdroje:

Oficina Nacional de Estadística, (2012). *Datos y Estadísticas* [online]. Santo Domingo.

Dostupné z: <https://www.one.gob.do/datos-y-estadisticas/>

Oficina Nacional de Estadística, (2018). *Datos y Estadísticas* [online]. Santo Domingo.

Dostupné z: <https://www.one.gob.do/datos-y-estadisticas/>

The World Bank, (2023). *Population, total - Dominican Republic* [online]. Dostupné

z:

<https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL?end=2021&locations=DO&start=2010&view=chart>

United Nations, (2023). *Dominican Republic Net Migration Rate 1950-2023* [online].

Dostupné z: <https://www.macrotrends.net/countries/DOM/dominican-republic/net-migration>

United Nations, (2019). *International Migrant Stock 2019*. United Nations Department of Economic and Social Affairs, Population Division. Dostupné z:

<https://www.un.org/development/desa/pd/content/international-migrant-stock>.

Migration Policy Institute, (2020). *Immigrant and Emigrant Populations by Country of Origin and Destination* [online]. Dostupné z:

<https://www.migrationpolicy.org/programs/data-hub/charts/immigrant-and-emigrant-populations-country-origin-and-destination?width=1000&height=850&iframe=true>